

MYLIMIEJI V. EUROPOS LIETUVIAI

„Aš nugalėjau pasaulį!

Jūs būkite drąsūs“. Jn. 16,33.

Šiuo Kristaus padaršinio žodžius girdėjo vienuolikos asmenų jo mokinių būrelis. Judas Iskarijotas jau buvo išėjęs iš Paskutinės Vakarienes kambario. Kristui kuriant žemėje savo karalystę, atrodė, čia buvo pirmasis jo pralaimėjimas. Vienas iš jo paties pasirinktų mokinių už pinigus jį išduoda priešams. Ir likusieji net patys nenujautė, kad tą pačią naktį sunkiausiose savo mokytojo valandose dėl baimės nuo jo pasitraukė. Kaip evangelijoje skaitome ne tik mokiniams Kristų apėjo, bet ir savoji tauta. Vyriausios Tarybos jis buvo pasmerktas ir atmetas kaip lauk-tasis Mesijas — Gelbėtojas. Ciesoriaus vietininko Piloto, neįrodžius kaltės, buvo nubautas kriminalistams skirta bausme — mirti ant kryžiaus. O minia, kuri vos prieš keletą dienų jį sveikino kaip Mesiją šaukdama: „Osana!“ ir klojo ant kelio palmių šakas ir savo drabužius, paskutinę gi jo žemiškojo gyvenimo dieną jau šaukė: „Šalin, šalin! Ant kryžiaus jį!“ (Jn 19, 15). Šiuos faktus turėdami, ar galime dar su pasitikėjimu priimti Kristaus žodžius: „Aš nugalėjau pasaulį?“ Šie įvykiai aiškiai sako, kad prieš Kristų piktasis pasiūlis laimėjo. Iš tikrųjų gi, tokį pralaimėjimą suplanavęs Dievo siūstajam, pats pasaulis pralaimėjo. Nes ne visi žemiški laimėjimai yra galutiniai laimėjimai.

Kristaus laimėjimas Velykų rytą dar nebuvo visos žmonijos galutinis laimėjimas, o tik patį pradžią. Galutinis laimėjimas bus pasaulio pabaigoje, kai Kristus — Naujasis Adomas ir savo mistinio Kūno galva pristatys savo narius — visus išrinktuosius savo Tėvui.

Kristus pirmiausiai yra nugalėtojas nuodėmės — Išvaduotojas iš žmogaus dvasinės mirties. Todėl jis tampa laimėtoju su kiekvienu žmogumi, kuris kaip muitininkas Levis, Magdalena ar Dizmas (šis prieš pat savo mirtį ant kryžiaus), atpažįsta tikrąjį gelbėtoją ir jį pasirenka savo Viešpačiu. Visi tie, kurie kenčia dėl teisybės ar yra prisilegti, per juos Kristus laimi. Kurie skelbia tiesą ir naikina neapykantą žmonių širdyse, — stovi taip pat Kristaus laimėtojų eilėse. Kai krikščionis apima nusiminimo ar pesimizmo banga, matant pasaulyje įvairių blogybių: neteisingumo, skriaudų, išniekinimų kas yra šven-ta, tada reikia jiems padaršinio, reikia jiems tų Kristaus žodžių, tartų prieš savo kančią ir mirtį: „Pasaulyje laukia jus priespauda, bet jūs būkite drąsūs (nebijokite), aš nugalėjau pasaulį!“ Jn. 16,33.

Pranašas Izaijas, kalbėdamas apie ateisiantį Mesiją, skelbė: „Jis sunaikins mirtį amžinai“ (Iz 25, 8). Mirtis mūsų žemėje yra tokia reali viešnia, kad jos nepajėgia nugalėti nei visi mokslai nei pinigai. Ji yra natūrali besikeičiančio mūsų gyvenimo palydovė. Vienas tik Kristus mirtį nugalėjo prisikeldamas iš numirusių, nes jis yra visos gyvybės autorius. Kada Velykų rytą jo prisikėlimo žinia apylė Jeru-zalę ir, kai jis pasirodė gyvas atskiriems ir didesniai skaičiui mokiniui, — nauja dvasia užviešpata-vė Kristaus sekėjų bendrijoje. Jų tarpe dingio baimė ir nusiminimas, o apėmė juos nesuvaldomas džiaugsmas ir aktyvus prisikėlusio savo Mokytojo-Išganytojo skelbi-mas. Tas skelbimas buvo toks drąsus, kad visi Kristaus priešai buvo pagauti nerimo ir baimės. Jų nužudytas pranašas kėlėsi iš numirusių. Apaštalas Paulius, rašydamas korigintiems apie mirties nugalėjimą ir prisikėlimą iš numirusių, sako, kad mūsų pasaulio pabaigoje bus galutinis Kristaus laimėjimas, kai jis „sunaikins visas valdžias, galybes ir pajėgas“ (Kor 15,24) savo dvasinę karalystę perduos Dievui Tėvui. O kaip paskutinis priešas bus sunaikinta mirtis“ (1 Kor 15,26). Kitoje vietoje tas pats apaš-talas paaiškina, kokių būdu mirtis bus nugalėta, būtent:

„Kada šis gendantis kūnas apsi-vilks negendamybe ir šis marus kūnas apsi-vilks nemarybe, tuomet išsipildys užrašytas žodis: „Pergalė sunaikino mirtį! Murgi, mirtie, tavoji pergalė?“ 1 Kor 15,54).

Velykiniame laike svarstydami šias mintis, imtas iš paties Kristaus mums tartų padaršinio ir jo apaštalų tvirto tikėjimo apie Kristaus galutinį laimėjimą, žvelkime į pasaulyje vykstančius įvykius iš plačios perspektyvos. Kurdami Kristaus tiesos ir meilės karalystę mūsų tarpe, sutinkame asmeniškų pralaimėjimų bei nusivylimų, ypač kai matome visokio blogio viešpatį su savo tarnais naikinantį visą, kas mums šventa ir brangu. Nepasi-duokime pesimizmui. Tikėkime, kad prisikėlęs Kristus yra laimėtojas ir visiems į jį tikintiems neša

pergalę. Dažnai prisiminkime apaš-talo Pauliaus suteiktą tikintie-siems padaršinį: „Tad, mano mylimieji broliai, būkite tvirti ir nepajudinami, visuomet gausūs Viešpaties darbais ir žinokite, kad jūsų triūsas ne veltui Viešpatyje“ 1 Kor 15,58.

Mieli Broliai, Sesės Kristuje! Baigdamas šį ganytojinį laišką, noriu pasveikinti Jus, Vakarų Euro-pos lietuviai, Velykų švenčių proga ir nuoširdžiai Jums palinkėti dva-sinio džiaugsmo ir prisikėlusio Kris-taus teikiamos ramybės.

Nuoširdžiai Jūsų Kristuje,
Antanas Deksnys
Vakarų Europos lietuvių vyskupas

Lietuviai arkivyskupai ir vyskupai priimti Jono Pauliaus II kovo 5 d.: vysk. A. Deksnys, vysk. V. Brizgys, arkivysk. C. Salatka, arkivysk. J. Bulaitis, arkivysk. P. Marcinkus ir prel. A. Bačkis.

Mokyklos ir kryžiai

Lenkijos vyskupai bendrame ganyto-jiniame laiške, kuris buvo perskaitytas visose krašto bažnyčiose, dar kartą įsak-miai pasisakė prieš kryžių pašalinimą iš mokyklų. Kryžiai turi pasilikti tose vie-tose, pažymi vyskupai, kuriose yra auklė-jama jaunoji karta, tautos vaikai, kurių dūdziausiai dauguma yra krikščionys. Vyskupai atkreipia dėmesį į gyvybinį kryžiaus vaidmenį krikščioniškosios len-kų tautos istorijoje, jos kasdieniniame gy-venime ir krašto kultūroje. Kryžius visada buvo vilties ir tautinės individualybės simbolis, kryžius stiprino tautą, tiek jos laisvės laikotarpuose, tiek nesantaikos ir priespaudos metu. Kristaus kry-žius ugdo moralines ir visas kitas aukš-tąsias žmogiškąsias vertybes, kaip savitar-pio meilę, pasiaukojimo dvasią, nesava-naudiškumą, šios vertybės kaip tik su-tampa su esminiais auklėjimo uždaviniais šeimoje, mokykloje, darbovietėse ir visame viešajame gyvenime. Kryžius, pažymi ganytojiniam laiške Lenkijos vyskupai, yra ženklas, kuriuo Dievas išreiškia savo protestą prieš žmonių tarpe pa-sireiškiančią neapykantą, prieš smurtą ir niekšybę, prieš vienas kito nepakantumą. Lenkijos vyskupai baigia ganytojinį laišką pažymėdami, kad kryžių išskatbinio klausimu negali būti jokio kompromisinio sprendimo ir reikalauja, kad kryžiai būtų sugrąžinti į mokyklas ir kitas viešąsias vietas.

Prieš kryžių nušalinimą iš mokyklų

ATPIRKIMO METŲ UŽBAIGIMAS

Jubiliejiniais Atpirkimo metams ar-tinantis prie galo — jie bus išsklaidę už baigti Velykų dieną — gausėja ir Romą atvykstančių maldininkų grupės. Tai įvai-riausių socialinių sluoksnių tikintieji, trokštantys drauge su šventuoju Tėvu at-žymėti jubiliejinis Atpirkimo metus. Ne-seniai Popiežius aplankė daugelį negu aš-tuoni tūkstančiai Italijos pensininkų, ku-riuos šventasis Tėvas ypač nuoširdžiai pa-sveikino.

Balandžio 7 d. Jubiliejinis Atpirkimo metus drauge su šventuoju Tėvu Romoje atžymėjo keliolika tūkstančių ligonių ir invalidų, kurie tai proga atvyko iš Itali-jos ir kitų pasaulio kraštų. Jiems daly-vaujant Popiežius aukėjo šventas Mišias.

Jubiliejinis Atpirkimo metų proga į Ro-mą suvažiuavo tūkstančiai karių iš įvairių pasaulio kraštų

taip pat griežtai pasisakė dabar panaikin-tosios lenkų laisvosios profesinės sąjun-gos „Solidarumas“ lyderis Lech Walensa. Jis paskelbė pareiškimą, kuriame pažy-mi, kad profesinė sąjunga visomis prie-monėmis parems moksleivius jų kovoje už kryžių. Ši kova, pažymi Walensa, pa-liečia ne tik mūsų vaikus, bet visos tau-tos sąžinę ir todėl ji yra bekompromisinė. Walensa, be to, apkaltina Lenkijos val-džią kėsinimusi prieš silpniausiuosius tau-tos narius — vaikus ir jaunimą, — ven-giant susikirtimo su darbininkais. Jis pa-žymi, kad fabrikuose iškabinti kryžiai nė-ra liečiami, nes valdžia žino, kad darbo žmonės pasipriešintų kryžių pašalinimui. Štai kodėl karas prieš kryžius yra pra-dedamas mokyklose. Daugelyje Lenkijos bažnyčių buvo meldžiamasi už mokslei-vius ir mokytojus, kovojančius prieš kry-žių pašalinimą mokyklose. Daug kur ti-kintieji atėjo į bažnyčias su mažais me-diniais kryžiais rankose.

TAIKOS KELIONĖ

Italų liaudies judėjimo ir tautų drau-gystės sąjūdžio surengta kelionė už taiką vyko Europos kraštuose. Kelionės daly-viai — apie trys šimtai asmenų, dauguo-je jaunimo, kovo 18 d. pajudėjo iš Mi-lano, aplankė Šveicariją, Vokietiją ir Prancūziją. Tarp kitų vietovių, keliau-nininkai čia aplankė mažąjį Burgundijos miestelį Taize, kuris, dabar yra garsus visame pasaulyje. Čia veikla prancūzo Ro-ger Schutz įkurta ekumeninė religinė bendruomenė, kuri pabrūkia ypač daug įvairių tautų jaunimo, ieškančio tikėjimo. Italai taikos keliauninkai drauge su eku-meninės bendruomenės nariais ir jų sve-čiai susitiekė maldoje už visuotinį susi-taikinimą. Be santykiavimo su Dievu, pa-žymėjo Roger Schutz, yra neįmanomas su-sitaikinimas tarp žmonių. Taika yra Die-vo dovana ir tik Dievas suteikia žmogui reikiamą jėgą taikai kurti. Kiekvienoje taikos keliauninkų aplankomoje vietoje organizuotos pamaldos, į v a i r ū s su-sitikimai, svarstybos taikos klausimais. Jose ypatingu būdu pabrėžta, kad tikro-ji taika yra neatskiriama nuo teisingumo, kad taikos įgyvendinimas yra neatskiriama susietas su pagarba žmogaus orumui ir pagrindinėm žmogaus teisėm, kad su-sitaikinimas yra atsiekiamas per dvasinį atsinaujinimą. (K.L.)

SU SV. VELYKOMIS

Iš už miško saulė teka,
Varpas skelbia ryto metą:
— Kristus kėlės, aleliuja,
Džiaugsmas žemėje atgijo.
Skelbia varpas: — Kristus kėlės,
Širdyse pražydo gelės,
Saulė kyla, kyla, kyla,
Varpas skelbia taiką...tylg.
(Sveikimas iš Lietuvos)

LIETUVOJE

Dr. J. Kubiliaus kelionės

Vilniaus valstybinio universiteto rektorius, prof. dr. J. Kubilius daug keliauja. Paskaitas matematikams yra skaitęs JAV-se, Kanadoje, Bolivijoje, Kolumbijoje, Austrijoje, Italijoje, Prancūzijoje, abiejose Vokietijose, Čekoslovakijoje, Suomijoje, Lenkijoje, Vengrijoje. Dažnai kviečiamas į matematikų konferencijas. Neseniai to-čia konferencija buvo Indijoje.

R. Katiliaus gastrolės

Pasižymėjęs smuikininkas R. Katilius sausio 6-13 d. gastroliauvo Jugoslavijoje, o 28-29 — Švedijoje.

„Pabaltijo pavasario“ festivalis

Balandžio 16-26 d. Vilniuje vyksta „Pa-baltijo pavasario“ festivalis. Jis pradėtas Valstybinio akademinio dramos teatro Vy-tauto Bubnio romano „Po vasaros dan-gum“ inscenizacija. Režisierius Henrikas Vancevičius.

Saldytuvų gamyba

Už buitinio šaldytuvo „Snaigė-15“ su-kūrimą, sidabro medaliu apdovanota vy-riausiojo konstruktoriaus skyriaus naujų gaminių būro viršininkė R. Šimkienė. Šiais metais šaldytuvų jau pagaminta 50,500, iš kurių beveik 40 tūkstančių — „Snaigė-15“. Trečdalis jų išsiųsti į Kubą, Vengriją ir Lenkiją.

Statys naują Paveikslų galeriją

Kaune, Vitražo aikštėje, planuojama statyti Paveikslų galeriją. Komisija pripa-žino vertingiausiu architektu Eugenijaus Miliūno projektą.

Daržovių klausimas

Levas Molotokas, Lietuvos liaudies kon-trolės komiteto pirmininko pavaduotojas „Tiesoje“ rašo: „Turbūt visi pastebime, kad gerėja gyventojų aprūpinimas daržo-veis. Tai patvirtins mūsų šeiminkės, pabuvojusios parduotuvėse, tai patys pa-stebime viešojo maitinimo įmonėse. „Ir vis dėlto kelia nerimą tai, kad ant mūsų pietų stalo dar trūksta įvairių dar-žovių patiekalų. Juo labiau keista, kad taip yra tuo metu, kai prekybos organi-zacijų bazių sandėliuose pakanka daržo-vių, bulvių ir kai kurių vaisių“.

Kaune — 400 tūkstančių gyventojų

Kovo 24 d. Kauno senojeje miesto ro-tušėje įvyko iškilmingos 400-tūkstantojo kauniečio, Almos ir Alredo Kajauskų sū-naus, vardynos. Naujagimis gavo Zygimanto vardą.

Restauruota Kėdainių rotušė

Restauruotas Kėdainių rotušės pastatas. Virš vieno durų užrašyta senoviniu šrif-tu: „Vaistinė“. Ji įsikūrė toje pačioje patalpoje, kur 1655 metais pradėjo veikti viena pirmųjų Lietuvos vaistinių.

Pavasarinė prekybos mugė

Kovo 26 d. Vilniaus Sporto rūmuose prasidėjo lengvosios pramonės įmonių pa-vasario-vasaros asortimento gaminių mu-gė. Dalyvauja 28 lengvosios pramonės įmonės ir 27 Vilniaus miesto prampreky-bos parduotuvės. Paravimui pateikta tri-kotažo, siuvimo, avalynės, galanterijos prekių ir audinių daugiau kaip už 3 mil. rublių. Mugė veikė savaitę.

Kėdainių senamiestis

Restauruotame Kėdainių senamiestio pastate atidaryta nauja suvenyrų parduo-tuvė, kur galima įsigyti ir vario medalį „Kėdainiai“, pagamintą Plungėje.

JAUNIMAS ROMOJE

Balandžio 11 d. prasidėjo pasaulinis ka-talikų jaunimo maldos kongresas jublie-jinių Atpirkimo metų proga. Jis tęsėsi keturias dienas: baigėsi iškilmingomis Verbų sekmadienio pamaldomis šv. Pe-tro aikštėje. Buvo didinga fakelių eisen-a nuo Angelo pilės į Belvedere kiemą Vati-kane, kur įvyko pirmasis jaunimo susi-tikimas su popiežium Jonu Paulium II. Šioje pirmojoje maldos kongreso mani-festacijoje dalyvavo jau apie 40 tūkstan-čių jaunimo, kuris iš visų penkių pasaulio kontinentų atvyko į Romą. Pirmąjį jaunimo susitikimą su šv. Tėvu Vatikano radijas transliavo tuoj po įprastos vaka-rinės programos lietuvių kalba.

SVEIKI
SULAUKĘ
SV. VELYKŲ!

PETKUS NOMINUOTAS NOBELIO TAIKOS PREMIAI

Sausio 31 d. JAV-ų Kongreso Komisi-jos Europos Saugumo ir Bendradarbiavi-mo Reikalams nariai nominavo Viktorą Petkų ir kitus tris Helsinkio grupių na-rius — Jurių Orlovą, Anatolijų Ščaranskį ir Mykolą Rudenką — kandidatais 1984 metų Nobelio Taikos premijai. Praėjusiais metais šią premiją gavo tos pačios Komisi-jos nominuotas Lech Walensa. Savo ofi-cialiam laiške nominuotojai kritikavo neįmonišką kalinamųjų aplinką: „beveik badmiriška dieta; šaltis; netikroviškos dar-bo normos; korespondencijos ir apsilanky-mų teisių nepaisymas; prižiūrėtojų bruta-lumas“. Nominavimo laišką pasirašė Kon-greso Komisijos pirmininkas Dante B. Fascell ir atstovai Sidney Yates, Timothy Wirth, Edward Markey, Don Ritter ir Christopher Smith; Senatoriai Orrin Hatch, John Heinz, Claiborne Pell ir Pa-trick Leahy. (ELTA)

BALTIJOS VALSTYBIŲ REZOLIUCIJŲ EIGA EUROPOS PARLAMENTE

Dr. Otto von Habsburg vasario 22 d. laišku painformavo Vliko pirmininką, kad kai kurios Europos Parlamentui pristaty-tos rezoliucijos Pabaltijo klausimu jau ne bebūs svarstomos dabartinėje pilnatinės sesijoje ir, pagal parlamentarinę tradiciją, bus laikomos neegzistuojančiomis. Todėl Dr. Von Habsburg planuoja jas iš naujo pristatyti dieną po Europos Parlamento rinkimų, kada, kaip naujas narys, jis galės pasiūlyti rezoliucijas. Jis tikisi, kad jos bus rezoliucijų sąrašo priešakyje ir yra įsitikinęs, jog Baltijos valstybių kla-usimas vėl atsidurs Europos Parlamento dienotvarkėje. (ELTA)

TEISINGUMO IR TAIKOS KOMISIJOS KREIPIMASIS

Popiežiškoji Teisingumo ir Taikos Kom-isija — Iustitia et Pax, — kreipėsi į viso pasaulio kraštų vyskupų konferen-cijas, kviesdama jas glaudžiai bendra-darbiauti su tarptautine Amnestijos orga-nizacija, kurios centras yra Londone, o skyrė daugelįje pasaulio kraštų. Tarp-tautinė Amnestijos organizacija, kaip ži-noma, ypatingu būdu rūpinasi sąžinės ir politinių belaisvių likimu, jų teisių ap-saugojimo ir jų išlaisvinimo. Savo biule-teniuose ir raportuose organizacija atkrei-pia viešosios nuomonės dėmesį į atskirų sąžinės ir politinių belaisvių likimą. Ne kartą buvo paminėti ir kai kurie lietuviai, kaliniai, kurių likimu Amnestijos organi-zacija pastoviai rūpinasi.

VLIKas informuoja

VLIKO įstaiga išsiuntinėjo 22-iems Eu-ropos Parlamento nariams, įskaitant pi-rmininką P. Dankert ir vicepirmininką Dr. E.A. Klepsch, JAV-jų Senato ir Atstovų Rūmų priimtą sutartinę rezoliuciją 80 Pa-baltijo klausimu ir ELTOS ypatingą nu-merį skirtą Antanui Terleckui. VLIKO pirmininko Dr. K. Bobelio pasirašytame laiške jie raginami pristatyti šio „narsaus lietuvių kanciją pasaulio viešosios nuomo-nės teismui“. Kovo 1 d. Europos Parla-mento pirmininkas Pieter Dankert savo laiške Dr. Bobeliui padėkojo už gautą in-formaciją ir pranešė, kad „šie dokumentai yra perduoti Europos Parlamento Politi-nių Reikalų Komitetui tolimesniam svars-tymui“.

Terleckui skirtas ELTOS numeris ir šių metų pradžioje Europos Parlamentui pristatyta nauja rezoliucija, pasmerkian-ti religijos persekiojimą Lietuvoje, buvo pastūsti 108-iems JAV Atstovų Rūmų na-riams ir 68-iems senatoriams. Šia me-džiaga buvo aprūpinta ir Amnesty Inter-national bei panašios žmogaus teisių or-ganizacijos. Vasario 9 d. dėkodamas EL-TAI už informaciją apie Antaną Terlecką, Senatorius Ernest F. Hollings pareiškė, jog jis teiraisius, ką Valstybės Departamen-tas daro Terleckui padėti.

JAV Kongreso Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijos pirmininkas, Dante B. Fascell, išspausdino Congressional Record (vasario 21 d.) skiltyje savo pareiškimą Antano Terlecko reikalui. Pa-minėjęs, kad Terleckas buvo pakartotinai įkalintas, Fascell baigė šiais žodžiais: „Lietuvos pogrindžio žurnalas Aušra įspė-jo, jeigu pasaulis neišgirs šio kalinio šauksmą, jeigu nebus plačiai reikalaujama, kad šis laisvės kankinys būtų išlais-vintas, jis gali žūti!“ (ELTA)

Laisvos ir vakarietiškos Lietuvos vizija

A. STROMAS

5. KONTROVERSIJOS POLITIKOS BEI ISTORIJOS KLAUSIMŲ TRAKTAVIMĖ

Pabaigai visgi norėčiau su Raita pasiginčyti kai kuriuos svarbiausius, mano nuomone, politinius bei istorinius klausimus, kuriuos jis, kad ir prabėgimais, savo knygoje paliecia. Pirmas toks klausimas yra istorinio pobūdžio. Savo apybraižoje, pašvęstoje Romualdo Spalio kurybai, Raita apgailestauja, kad Prezidentas Antanas Smetona nesutiko su Hitlerio pasiūlymu Lietuvai tapti jo sąjungininke ir kartu su Vokietija užpulti Lenkiją tikslu atsiimti iš jos 1920 metais neteisėtai pagrobtą Vilnių ir Vilniaus kraštą. Jis aiškiai deklaruoja, jog palaikys tuos teoretikus, pagal kuriuos „lietuviai, karūs kilus, turėjo... nieko nelaukiant jėga atsiimti Vilnių bei kitas teritorijas...“ (psl. 235). Raita nemato nieko blogo, kad taip pasielgus Lietuva būtų savo laisvą apsisprendimu tapusi nacių Vokietijos sąjungininke. Jam nerūpi, kad susidėjusi su Hitleriu, Lietuva turėtų savo pačios valstybinę valią dalyvauti Hitlerio suplanuotame „galutiname žydų klausimo sprendime“. Jam taip pat, atrodo, nėra svarbu, kad Hitlerio sąjungininkai — Lietuvos valstybės kariai (ne lietuviai-kariai, priversti tarnauti okupantui ar net jam savanoriškai tarnaujantieji, bet, pabrėžiu, Lietuvos suverenios valstybės kariai) turėtų maldinti kitų tautų kovą už savo laisvę, dėl ko Lietuva ilgai laikui, o gal amžinai, išgytų tų tautų tarpe bei pasaulio istorijos analuose gėdingą „beveik nacių“ reputaciją. Smerkdamas Prezidentą Smetoną už jo „neutralumo aktyvą“, Raita tų klausimų net ir nebando kelti. O todėl jis ir nemato, kad atsisakydamas mas dalyvauti nacių agresijoje, mūsų Prezidentas iš tikrųjų amžiams išsaugojo Lietuvai ir lietuvių tautai garbingą vardą, orumą bei nepriekaištingą politinę reputaciją pasaulyje, kas ilgai, istorijos raidoje yra kur kas svarbiau negu vienoje ar kitoje praeinančioje situacijoje susidarantį laikiną bei nesvarbią politinį pranašumą, apie kuriuos, kritikuodamas Smetoną, Raita išimtinai ir tekabina.

Ko taip vadinami pranašumai verti gamta pailiustruoti kad ir Lietuvos sienų klausimo pavyzdžiu. Iš tikrųjų, ar galima rimtai teigti, kad Smetonai sutikus su Hitlerio pasiūlymu, „Lietuvos rytų ir pietų sienos... būtų gerokai kitaip nusibėzusios, negu jas netrukus nustatė Nepriklausomybės kaina Stalinas iš savo malonės“ (psl. 235)? Juk aišku, kad galutinai ši Lietuvos siena bus nustatyta tik laisvais tarpusavio susitarimais tarp būsimų Lietuvos, Lenkijos ir Gudijos valstybių ir kad bet kokia valstybinė siena, jei ji buvo nustatyta vienašališkai, pasiremta tos ar kitos valstybės valdovo (ir čia nesvarbu, koks jo vardas — Stalinas ar Hitleris) diktatu, gali būti tikrai laikina ir jokių būdu nebus pripažinta teisinga tų tautų, kurioms ji buvo jėga primesta.

6. AR GALĖJO LIETUVA TAPTI FORMALIAI NEPRIKLAUSOMA „LIAUDIŠIOS DEMOKRATIJOS“?

O ko iš tikrųjų vertas argumentas, sulig kuriuo, karui pasibaigus, Lietuva galėtų, „ko gero, tapti rytų Europos raudonojo ti-

po satelitu, o ne tiesiog aneksuota Maskvos teritorija, nebetekeusia tarptautinės bendruomenės nario statuso, t.y. visiškai nuostojusia valstybinės nepriklausomybės“ (psl. 236)? Manau, kad lenkų, vengrų ar čekų patriotams būtų labai sunku sutikti su tuo, kad jų valstybės yra išlaikiusios savo, nors ir dalinę nepriklausomybę ir todėl yra mažiau pavaldžios Maskvai, nei Lietuva. Net atvirkščiai, tai kad tarptautinė bendruomenė pripažįsta tas valstybes pilnavertėmis tarptautinės bendruomenės nariais, yra šių tautų patriotų požiūriu kur kas didesnė neteisėybė bei perverzija, negu tai, kas atsitiko su mumis. Mes bent esame traktuojami pasaulyje adekvačiai, t.y. kaip SSSR okupuotos ir į ją neteisėtai inkorporuotos valstybės, o jų atveju šio fakto niekas net nenori oficialiai pripažinti. Kaip matome, net ir Raita suponuoja, kad „rytų Europos raudonojo tipo satelitai“ turėtų šią tautų nepriklausomybę, tuo keistai papildomas į vieną kompaniją su Prezidentu Fordu. Išdėdai pagarsėjusiu tuo, kad vėšiai paskelbė Lenkiją esančia laisva ir suverenia valstybe. Ir iš tikrųjų, ar daug kuo pasiseiktų mūsų reali politinė padėtis, jei mums, sakykime, būtų pavykę tapti „rytų Europos raudonojo tipo satelitu“? Manau, kad gal dar keli šimtai ar daugiau lietuvių-komunistų (t.y. lietuvių-karjeristų, Maskvos klapčiukų) gautų geras užsienio tarnybas taip vadinamoje Lietuvos pasiuntinybėse užsieniuose ir galėtų daugiau pasitarnauti Maskvai kaip šnipai bei subversyvos veiklos laisvajame pasaulyje organizatoriai ir prievaizdos. Nemanau, kad, dėl tokios abejotinos naudos bei garbės reikėtų per daug įsijaudinti bei pergyventi, o tuo labiau kritikuoti mūsų Prezidentą už jo kilnų bei iš esmės politinį teisingą sprendimą.

Tarp kitko, yra dar ir labai abejotina, jog Lietuvai po karo pavyktų išgyti tą „rytų Europos raudonojo tipo satelito“ statusą, net jeigu Smetona ir būtų sutikęs tapti Hitlerio satelitu. Mat, nuomonė, pagal kurią Hitleris atidavė Lietuvą Maskvai dėl to, kad užpyko už Smetonos nusistatymą nesidėti su juo į agresyvią sąjungą, yra, mano manymu, klaidinga. Juk iš karto po to, kai 1939 metų rugpjūčio 23 dieną Molotovas su Ribentropu pasirašė pirmąjį slaptafotą protokolą, tai pati, sulig kuriuo Lietuva buvo priskirta ne Sovietų Sąjungos, o Vokietijos „įtakos sferai“, Stalinas be atvangos spaudė Hitlerį, kad pastarasis jam Lietuvą atiduotų. Hitleris, gė, visiškai nesiruošė to daryti net ir gana ilgą laiką po to, kai Smetona atsisakė dėtis su juo į karinę sąjungą. Kaip rodo egzistuojantys dokumentai, Hitleris griežtai atmesdavo visas Stalino užmačias išgyti be Suomijos, Estijos bei Latvijos dar ir Lietuvą iki tol, kol Stalinas mainais už ją nepasiūlė Hitleriui tikrai didelio laimikio. Tas laimikis buvo ne tiktaf Stalino Hitleriui užleista didesnis dalis pagal 1939 m. rugpjūčio 23 d. slaptą susitarimą Sovietų Sąjungai atiduotų Lenkijos teritorijų. Svarbiausia, kad po gana ilgų svarymų, Stalinas pagaliau nusileido primygtiniams Hitlerio reikalavimams duoti Sovietų Sąjungos sutikimą panaikinti ne tik faktinę,

bet ir teisinę Lenkijos valstybės egzistenciją, ryšium su kuo Hitlerio pergalė kare su Lenkija (o taip pat ir jos teritorijų įjungimas į Vokietijos sąstatą) igijo nuolatinį pobūdį. Nė kiek neabejoju, kad už tokią (t.y. visos Lenkijos) kainą Hitleris užleistų Stalinui Lietuvą bet kuriuo atveju, visiškai nepriklausomai nuo to, kaip būtų pasiėgęs Smetona, atsakydamas į Hitlerio reikalavimą kartu su Vokietijos įvesti į Lenkiją ir Lietuvos kariuomenę. Nuo Smetonos čia tikrai nieko nepriklausė. Įvyko mainai ir tų mainų rezultate du grobikai sutiko pakeisti Lietuvos likimą, užfiksuodami tai 1939 m. rugpjūčio 28 d. Molotovo ir Ribentropo pasirašytame antrame slaptajame protokole. Taigi, vargu, ar galima kaltinti Smetoną už tai, kas buvo nuspręsta ne jo ir už jį. Ilgalaičių Lietuvos interesų požiūriu Smetonos sprendimas buvo teisingas ir mes galime būti tikrai dėkingi mūsų Prezidentui už tai, kad jis išgelbėjo Lietuvą nuo negarbės, kurią ji būtų galėjusi visiems laikams užsitraukti, jei savo valią taptų Hitlerio sąjungininke ir jo agresyvių veiksmų prieš kitas tautas bendrininke.

7. LIETUVA IR RUSIJA: NE PRIEŠAI, O POTENCIALŲS SĄJUNGININKAI KOVOJE PRIEŠ BENDRĄ VISŲ TAUTŲ PRIEŠĄ — SOVIETINĮ KOMUNIZMĄ

Visiškai nesutinku ir su Raito grynai nacionaline mūsų tautos tragedijos interpretacija. Anot jo, principinis Lietuvos nepriklausomybės priešas visada buvo, yra ir, greičiausiai, visada liks Rusija, kokio mės spalvomis ji besidangstyti. „Maskolis — rašo Raita — yra maskolis ir jis vis lieka tas pats. Nors anuomet juodas žandarinis, šandien raudonas emgebėstinis, anuomet aleksandrinis ir nikolinis, dabar leninis, stalininis ir brežnevinis, — bet Lietuvos nepriklausomybės ideja jam visada nepakenčiama“ (psl. 250-251). O, kaip būtų gera, jei tasai Raito maskolis iš tikrųjų būtų mūsų tikrasis priešas. Neabejoju, kad su juo mes be didesnių sunkumų galėtume susitarti ir dėl Lietuvos nepriklausomybės, ir dėl gerų tarpusavio kaimyninių santykių. Juk tikrų Rusijos tautinių interesų požiūriu yra visiškai nepravartu per prievartą laikyti bet kurią nepriklausomybės idėją, nesuteikiant jai savo valstybės sąstatą ir tuo puoselėti toje valstybėje įtampą bei antagonizmą, silpninti jos konsolidaciją bei vėdinį saugumą. Be to, kas Rusijai, kaip tautai, reikalinga iš Lietuvos, ji daug lengviau ir pigiau galėtų išgyti iš nepriklausomos bei draugiškos Rusijai Lietuvos valstybės. Juk Lietuvai Rusijos rinka yra gal net daugiau reikalinga, nei Rusijai Lietuvos gaminiai. Rusijos poreikis naudotis Lietuvos uostais ir susisiekimo priemonėmis yra vienintelis galimybė paversti juos klestintomis Lietuvos ūkio šakomis. Šie ir panašūs pavyzdžiai rodo, kad Rusijos interesų Lietuvoje užtikrinimas yra ir mums patiems naudingas. Pagaliau, tikrais Rusijos tautiniais interesais paversti savo dabartinius antagonistiškus santykius su Vakarų valstybėmis ir kooperatinius bei draugiškus, tapti normaliu tarptautinės bendruomenės nariu, iš vienos pusės pa-

EDUARDUI CINZUI — 60 M.

Visiems mielas, paprastas, nuoširdus, linksmas intelektualas, vienas iš nedaugelio išėjusių rašytojų, Eduardas Cinzas šiais metais, balandžio 14 d. švenčia šešias dešimtąjį gimtadienį.

Tai — žemaitis, su visais savo privalumais: mėgstas tiesias replikas ar komentarus, vadinąs daiktus jų vardais. Sunkoka jį užgauti, bet užgautas — vargu ar tau kada atsisile. Nebent jau išitiktintų, kad buvo klydes.

Gimė jubilatas Rietave, 1924 metais, balandžio 14-to. (Kitur teko skaityti — balandžio 24-to). Karo sūkuriai atnešė dvidešimtmetį jaunuolį pirma Vokietijon, vėliau likimas jį nubloškė Belgijon. Ten jis studijavo, bet visai ne literatūrą, o elektrotechniką. Kitas jo žemaitiškas kuklumas: rašė jis, — anot jo paties, — „visą gyvenimą“ bet visuomenėje debiutavo būdamas apie keturiasdešimt; pirmąją knygą išleido dar keliais metais vėliau. Vienas iš nedaugelio išėjusių rašytojų jis dar ir tuo, kad pajėgia savo realumu būti supratas ir Lietuvoje, ir emigracijoje. O tai jau ne taip lengva. Ana, Lietuvos „emigrantologas“ V. Kazakevičius rašo, kad jis veikiamas „stereotipinių bur-

žuazinių prietarų“, vadinas (peršama išvada): socrealizmas — jam sunkiai įkandamas. Gi pas mus, išėjivijoje, nesunku nugirsti, kad jis, jei ne raudonuojuojantis, tai bent jau tam lojalus.

E. Cinzo kūryba reiškiasi daugelį žanrų. Jam nesvetima ir lyrika ir beletristika. Parašęs jis ir novelių, ir apsakymų, ir romanų. Būdinga E. Cinzo kūrybai šiuolaikiniai sinonimai, man ne taip jau savime suprantami. Aš sunkiai išsivalduoju „raudoną“ arkli, ar „ugnies“ šunį. Iš tiesų, E. Cinzas — realistas. Reikia sutikti su Kazakevičiaus siūlymu: soc... jam dar toli... Neapsijęs be kelto sinonimo ir jo paskutinis romanas — „Svento Petro šūnynas“. Tik tai ne kaip išimtis, šie jo sinonimai, o kaip visur paplitęs madingumas. Šiaip, E. Cinzas sąžiningas gyvenimo tikrovės vaizduotojas. Skaitytoją jis nukeliai tai Belgijon, tai Italijon. Gyvenimo socialiniai konfliktai, neiškreipta vakarietiška darbininkiška ir darbdaviška mąstysena — E. Cinzo kūrybos tematika. Trūkumas tai, ar ne, bet E. Cinzas nesima subtilių, išėjiviams būdingų tėvynės ilgesio jausmų aprašymų. Jo romane „Raudonojo arklio vasara“ tokių jausmų nebuvimas itin pasigendamas.

E. Cinzas dažniau spausdinasi išėjivijoje, bet gerai žinomas ir Lietuvoje. 1981 metais ten išleistas apsakymų rinkinys „Spąstai“ ne retam sukelia mįslingą, bet nesunkiai įmenamą šypsenėlę. Turbūt be reikalo E. Cinzas, be abeje, liks ištikimas savo principui — būti realistu; be spėlojimų ir įtarimų.

Kitas jo būdo bruožas — paslankumas. Tai tikra, kito realisto, londoniško Barėno priešingybė. Jį sutiksi ir Amerikoje, ir Vilniuj. O Europoj, jam ranka pasiekia ma ir Prancūzija, ir Vokietija. Pastarojoje susiorganizavusios kultūros Draugijoj — jis aktyvus narys. Jo kūryba čia jau vieną kartą nagrinėta, netolimoje ateity žadama vėl surengti jo kūrybos vakarą.

Linkime jubilatui daug kūrybingų, ilgiausių metų!

Algirdas Palavinskas

skatintų laisvą nuo komunizmo Rusiją garantuoti nepriklausomybę visoms to reikalaujančioms Sovietų pavergtoms tautoms, o iš kitos — garantuoti jai pačiai saugumą nuo tų tautų priešiško, nes draugystės su Vakarais sąlygose tos tautos nustos galimybės jungtis į vieną stovyklą su Rusijos priešais — tokios stovyklos pasaulyje tiesiog nebėlis.

Visa bėda, kad Raito „maskoliai“ ne tik neturi jokios įtakos į jų valstybės politiką, bet yra tos valstybės engiama tauta, lygiai taip pat, kaip ir lietuviai, armenai ar uzbekai. Beje, ir rusams, kaip mums, paaiškinti savo tautos tragediją grynai nacionaliniais pagrindais, negu gilintis į tikruosius komplikuotus socialiniai-ideologinius tos tragedijos pagrindus. Beveik kiekvienas paprastas rusas, paklaustas apie sovietų valstybę, pasakys, kad pastaroji buvo sukurta rusams pavergti bei engti kitataučius — pirmoje eilėje žydų, bet taip pat ir lenkų, latvių, gruzinų bei kitų, ir kad ji lieka tokia iki šios dienos. Iš tikrųjų gi, Rusija, Lietuva ir kitos komunistų valdomos tautos yra pavergtos ne kitataučių, bet globaliniai orientuotų

marksistinių-ideologinių klikų, atsisakusių tautiško ir siekiančių savo ideologijos igyvendinimo vardan pavergti visas tautas, jėga primenant joms komunistinę sovietinio tipo santvarką, kuri iš esmės svetima ir priešiška bet kuriai tautai. Todėl komunistai pagal apibrėžimą yra visų tautų priešai, o pirmoje eilėje, yra priešai tų tautų, iš kurių patys yra kilę: rusai — rusų tautos, lietuviai — lietuvių, o žydai — žydų. Kaip jie mėgsta girtis: „pirmoje eilėje mes komunistai, o paskui jau visa kita“.

8. KOKS YRA REALUS KELIAS LIETUVOS LAISVEI IR NEPRIKLAUSOMBEI ATGAUTI

Galvoti, kad lietuviai gali išsikovoti laisvę kovodami prieš rusus yra nerimta. Tikėtis, kad jiems tą laisvę padės atgauti Vakarai yra naivu ir iliuzoriška. Lietuvos kelias laisvei ir nepriklausomybei atgauti yra tik vienas — išvien su rusais ir visomis kitomis komunistų pavergtomis tautomis kovoti prieš sovietinę sistemą už bendrą visų tautų išlaisvinimą. (Nukelta į 3 psl.)

K. BINKIS IR P. TARULIS

VILNIUS

1323 — 1923

(600 METŲ ISTORIJS APŽVALGA)

15

Kiti kunigaikščiai ir bajorai irgi davė seminarijai gausių dovanų: namų, dvarų, Vilniuje ir provincijoje, miškų, ežerų ir kitokių gėrybių. Tokiu būdu gerai medžiaginiai aprūpinta seminarija išsyk užėmė to meto panašių įstaigų eilėje mokslo žvilgsniu ne paskutinę vietą.

Jėzuitams gyvai padedant Vilniuje buvo įsteigta keletas mokyklų. Mokslo reikalams lėšų būta pakankamai. 1570 metais įsteigta Vilniuje akademija, kuri turėjo visas kitų universitetų ir akademijų teises. Akademijai Steponas Batoras savo gromatoje duoda teises dėstyti visokius mokslus ir teikti vertiems asmenims mokslo laipsnius. Vyriausia akademijos priežiūra buvo pavesta Vilniaus vyskupui.

Akademija buvo įrengta prie šv. Jono gatvės, kur tuo metu buvo ir kitokios jėzuitų laikomos ir prižiurimos mokyklos. Tenai buvo d'edelės pasivaikščiotojui aikštės, sodas, daržas ir dargi teatras kartu greta kitų to meto kultūrinių miesto įstaigų. Kiek vėliau jėzuitai čia įrengė ir spaustuve. Akademija tam tikra galerija buvo sujungta su bažnyčios choralais. Šv. Jono ir Vyskupų gatvių kampe buvo prie jėzuitų ligoninės garsioji aptieka. Ta aptieka turėjo didžiausios Vilniaus gyvenime reikšmės, kadangi ji ne tik vietos gyventojams vaistus teikdavo, bet rengė ir kitoms, vėliau daugely vietų įsteigtoms aptiekoms provizorius.

Be to, Kirkoro žodžiais, jėzuitai labai daug uždirbdavo pardavinėdami čia likerį ir tabaką.

Plačiai įsistiprinę jėzuitai sėkmingai kovojo su savo didžiausiais priešininkais protestantais, žodžiu diskutuo-

dami ir raštu polemizuodami su jais savo leidiniuose. Reikia pastebėti, kad abi pusės negalėjo viena kitos, panaudamos visas priemones priesininkui nuveikti. Dažnai gincai baigdavosi barniais ir muštynėmis. Gatvių žygiuose patys jėzuitai nedalyvaudavo, tik siųsdavo savo auklėtinius. Jėzuitų auklėtinių ir protestantų susirėmimų Balingis ir kiti istorikai nurodo daugybę. 1581 metais jėzuitų auklėtiniai sunaikino Lenčinskio spaustuve, kurioje buvo spausdinami kalvinų rastai. Kalvinistai už tą atsimokejo savotiškai, padėdami namus auksakalio, kuris jėzuitams bažnyčios inaus d'bro.

Leonas Sapieha 1594 metais vienuolėms bernardinėms įsėlgė Uzupų Sv. Mykolo bažnyčią ir prie jos vienuolyną. Tenai jos persikėlė gyventi. Jis priskyrė prie to vienuolyno daug savo dvarų ir viensėdžių. Tą bažnyčią jis paskyrė sau ir savo giminei laidojimo vieta.

1639 metais šv. Mykolo vienuolynė įvyko incidentas, kuris padėjo jėzuitams galutinai kalvinus nugalėti. Gretimame kieme kalvinų auklėtiniai, besimokydami šaudyti, pataikė į vienuolyno langą ir sužeidė vienuolę. Jėzuitai, žinoma, netruko tą prietykį išpusti ginkluotą užpuolimą esant ir sujudinti minios fanatizmą. Karalius vengdamas suirutės, įsakė kalvinam išsikraustyti už miesto sienų, kur buvo jų kapinės, ir tikslai ten jiems buvo leista laikyti pamaldos ir steigti savo mokyklos. Bet 1682 metais jie ir iš ten buvo išvyti. Minia, jėzuitų auklėtinių vedama, visai sunaikino jų trobas, ligoninę, archyvus, dokumentus ir visą, kaip bažnytinį, taip ir privatinį turą. Dargi numirėlius iškase ir išmėtė aplinkui. Kronikininkai sako, kad net to meto daug baisybių mačiusiems piliečiams šis žygis atrodė baisus.

Tik 1688 metais buvo ta byla ištirta ir kaltininkai aštriai nubausti. Bet protestantai nuo to laiko Vilniuje jau nebegalėjo plačiai įsikurti. O jėzuitų įtaka visoms gyvenimo sritims buvo didžiausia. Nebuvo spragos kultūros, politikos, mokslo ir meno srityse, kur jėzuitai nebūtų įsiveržę. Jie valdė ištisus miesto kvartalus (šv. Jono, Vyskupų gatvės), turėjo daug mokyklų, ligoninių ir bibliotekų. Jėzuitams priklausė dovanotos Stanislovo Radvilos Užvingis, kurš iš pradžių vadinosi „Jėzuitų Lukiškės“. Ten jie

vietoje buvusio Radvilos medinio namo pastatė didelius puikius mūrinius rūmus ir gyvendavo juose vasaros metu. Taip čia viskas turtingai buvę įrengta, kad anot jėzuito Paskausko gal tik Versalis ir Fonteneblo galėjo lygintis su tuometiniu Užvingiu.

Jėzuitai XVII šimtmetį pastatė šv. Kazimiero vardo bažnyčią. Jiems daug padėjo Lietuvos didžiūnai Leonas Sapieha ir Mikalojus Radvila. Kadangi Vilniaus gyventojai labai mylėjo ir gerbė šventuoju paskelbtą kunigaikštį Kazimierą, tad jo vardo bažnyčia pastatyti jėzuitams buvo labai lengva. Visi teikė lėšų, o Vilniaus kapitula leido iš Panerio miškų imti statomajai medžiagai. Prie bažnyčios buvo vienuolynas, dar viena naujai įsteigta kolegija ir namas profesoriams.

Daug vėliau, jėzuitams Vilnių apleidus, čia buvo talpinami emeritai, katalikų pasenę kunigai. Paskui nuo 1845 metų rusų valdžia šioje vietoje rūmus savaip „pataisius“, įsteigė soborą.

1622 metais vyskupas Valavičius pradėjo statyti jėzuitams antrą Igno Lojolos vardo bažnyčią, prie kurios irgi buvo kolegija ir vienuolynas. Be to, jiems priklausė šnipiškiuose šv. Rapolo bažnyčia, bet ji buvo baigta vėliau — tik XVIII šimtmetį.

Jau XVII šimtmetį bažnyčių Vilniuje buvo gan daug. Priešais moterų bernardinų vienuolyną stovėjo vyrų bernardinų vienuolynas.

1500 metais vietoje medinio bernardinai pastatė mūrinių vienuolyną. Bernardinams čia įsikurti padėjo Lietuvos bajorai. Iš jų Mikalojus Pocius prie Vilnios upės jų naudai pastatė gelumbei velti dirbtuvę.

Šv. Onos bažnyčia pastatyta Vytauto laikais jo pirmosios žmonos, kuri buvo vardu Ona. Bet jeigu dar buvo dabartinės 1581 metais pastatytos vienos gražiausių Vilniaus bažnyčių vietoje medinė bažnytelė, tai 1530 metų gaisras turbūt ją buvo sunaikinęs. Šią bažnyčią Zigmantas Augustas pradėjo statyti, norėdamas įrengti sau ir savo artimiesiems palaidojimo vietą, ir mirdamas prašė, nors tuo metu bažnyčia dar nebuvo baigta statyti, būtinai jį čia palaidoti.

(Bus daugiau)

KAIP PATEKAU KGB OBJEKTYVAN

NIJOLĖS SADUNAITES PRISIMINIMAI

12.

Sėdžiu aš už tokių grotyr ir šypsaui... Grotos per visą nuotrauką. Viršininkas man paaiškino, kad grotos išėjo todėl, jog fotografas ne tą juostelę įdėjo. Ir vėl prašo manęs, kad sutikčiau nusifotografuoti. Nesutinku. Kareivis parveda į kamara, o po keliolikos minučių veda pas tardytoją. Vietoje tardytojo mane pasitinka vakarykštis fotografas ir įsiveda į savo fotolaboratoriją. Atsėdau ant paprastos kėdės prie staliuko, o jis labai susijaudinęs maldauja, kad aš sutikčiau nusifotografuoti, nes kitaip jam būsią blogai. Pagailo man to vargšo čekisto, paėmusi nuo staliuko žurnalą, jį pasidėjau ant kelių ir palankiau galvą žemyn, tarė skaitydama pasakiau: „Dabar galite mane fotografuoti. Jis pasirodė ir paprašė: „Pakelkite galvą ir nusisypsokite.“ I tai jam atsakiau: „Foto grafuokite mane beskaitančią, kitaip visai nesutinku.“ Nufotografavo. Po to, jis prieina prie manęs ir labai jaudindamasis prašo: „Tik būkite gera, daugiau nebeprašykite Dievo, kad man neišeitų. Ir aš tikiu Dievą, tik man trūksta jėgų, valios ir drąsos Jį išpažinti.“ Pats fotografas patvirtino, kad mano nuotrauką normaliai išryškinti nepavyko ne dėl filmutės kaltės, bet dėl maldos galybės. Koks Geras Dievas! Jis paklydusius stengiasi pas savo sugrąžinti.

Kiek laiko praėjus mane iškviatė iš Mordovijos konclagerio atvykęs čekistas TESCOUMOV. Jis buvo gerokai išgėręs, pasigyrė, kad šventė savo 40-metį. Siūlė su juo nusifotografuoti arba kartu su juo važiuoti į Vilnių ir ten kartu pavaikščioti gatvėse ir kitokias nesąmones. Griežtai atsisakiau. Tada jis su piktumu beviltiškumu sakė: „Kam reikalinga tavo auka? Imk iš gyvenimo viską, ką šiuo metu gali paimti, o tai gal ryt padvėsi ir niekas tavęs nebeatimsins.“ Pasakiau jam, kad žmonės miršta, o ne dvesia... Jis piktai užprotestavo ir tęsė: „Gal tu, o gal ir aš jau sergam vėžiu, padvėsim, užkas po žeme ir visi pamirš, net artimieji...“ Kiek šiurpūs beviltiškumo 40 m. teturinio čekisto širdyje...

Po 2 mėn. iš Saransko mudvi su Galina varginančiu etapu parvežė atgal į konclagerį. Kelyje peršalau ir vėl pradėjo varginti kosulys ir temperatūra — chroniškas bronchitas. Atvažiuosį į konclagerį sužinojau, kad politkaliniai vyrai 3 mėn. atsisakė priverstinio darbo, reikalaudami, kad sovietų sąjungoje politkaliniai būtų priklaityti politkalinį statusą. Mūsų konclagerio moterys buvo išvargusios, kalėjimo ir konclagerio režimas išsekina jėgas, todėl ryžtis 3 mėn. naujų kančių — karcerio, nebebuvo jėgų. Mano bausmė buvo pati mažiausia, čia pat Sibiras, ir aš, tik grįžusi iš Saransko parašiau konclagerio viršininkui pareiškimą, reikalaujama mums pripažinti politkalinio statusą ir protestuodama prieš naujus politinius areštus Lietuvoje (sužinojau, kad suėmė Vladą LAPIENI) ir atsisakiau iki konclagerio bausmės pabaigos — 1977 m. rugpjūčio 27 dirbti priverstinį darbą. Tuojau mane išsikvietė konclagerio vadovybė ir emė

įkalbinėti, kad tą pareiškimą atsiimčiau, nes iš to nebūs jokios naudos, o man tik naujos kančios — karceris. Priminė mano silpną sveikatą, ir kad prieš akis sunkus etapas į Sibirą. „Visi jūsų pareiškimai ir protestai tai tik lašas jūroje ir jūs nieko nelaimėsite, vien tik sveikatą prarasite“, — kalbėjo viršininkas. „Tebus nors lašas kitų nauda, — atsakiau jam, — bet juk lašas po lašo ir akmenį pratašo... Ir dėl to, kad kitiems būtų nors kiek lengviau esu viskam pasiryžusi — ne tik karceriui, bet ir mirčiai.“ Atsinaujinęs aštrus bronchitas ir temperatūra iki 37,8 — apsaugojo mane nuo karcerio, nors ir gydyti mane čekistai uždraudė. Be to vyrai politkaliniai viršininkams pasakė, kad jeigu mane su temperatūra išves į karcerį, jie paskelbs bado streiką. Per visą tą laiką mano nebedavė nė vieno laiško ir mano parašytus laiškus broliui konfiskuodavo. Be sibaigiant bausmės laikui mane išvežė į nutremimą, žinoma, nesakydami kur veža. Teko į Sibirą keliauti visą mėnesį, pabūnant Potmos, Celiabinsko, Novosibirsko, Krasnojarsko pėsčiomis punktuose. Kelyje į Novosibirską, 1977 rugsėjo 5, traukinyje, sausakimšai prigrūstame vagone, iš tikro mane širdies priepuolis. Mano narve esančios kriminalistės, pamačiusios, kad mano veidas mirtinai išblyškęs, emė šaukti, kad aš mirštu. Aš taip pat pajutau, kad mirtis čia pat. Nebejauchiau nė rankų, nė kojų, jos tapo lyg svetimos, medinės, aptemo akys, nieko nebegirdėjau, bet širdy buvo labai ramu, net džiugu: „Ačiū Dievu, viskas baigiasi...“ — pagalvoju. Galia buvo tik brolio, kurį kankins nežinia: kaip ir kur aš iškeliavau iš šio pasaulio. Bet Gerojo Dievo valia dar man nebuvo skirta iškeliauti. Kareiviai tuoj atnešė vaistų, vandens, atidarė langą. Kai kiek atsigavau aš jų paklausiau, kur būti padėję mano lavoną, jei būčiau numirusi. Atsakė, kad būtų palikę Novosibirsko kalėjime.

Etapu mane vežė kartu su kriminalistėmis, su jomis toje pačioje kameroje ir kalėjimuose buvau, išskyrus Pskovą, kuriame laikė vieną. Su savimi nieko neturėjau, nei maisto, nei rūbų — viską kas geresnio palikau konclageryje, nes ten labiau reikalinga, tad iš manęs ir atimti nebuvo ko. Pasitaikydavo, jog kriminalistės matydamos, kad nieko neturiu, mane pavašindavo. Jas labai domino mano byla ir kad mane veža į nutremimą. Moterim kriminalistėm nutremimo nėra ir ne buvo, jos manė, kad tik caro laikais į nutremimą veždavo. „Tu kaip Leninas nutremime būsi...“ — sake jos. Būdamas po savaitę vienoje kalėjimo kameroje, išsikalbėdavome. Niekada neslėpiau savo įsitikinimų, prieš ir po valgio persizegnodavau, melddavau, atvirai pasakydavau jom į akis, kad jų gyvenimas blogas ir taip gyvendamos nebus laimingos, stengdavau būti su jomis labai nuoširdi, nes jos tokios nelaimingos. Turbūt pajutusias, kad nuoširdžiai visoms linkiu tik gero, visos ir man buvo geros, nepatyrčiau iš jų jokių skriaudų, nei paniekos. Iš viso su kriminalistėmis teko būti kartu 4 mė-

nesius: 2 mėn. etape ir 2 mėn. ligoninėje. Novosibirsko kalėjime teko savaitę būti su trimis jau nuteistoms penkiošimtmėmis žmogžudėmis iš Petropavlovsko. Jos teturėdamos vos 13 metų, kartu su 14 metų berniuku, emė plėšikauti. Vakare, nuo šalios gatvės užpildavo vienišus praeivius, juos suluošindavo ar net užmušdavo, o po to paimdavo jų pinigų. Emė tik pinigų, o jų visada rasdavo labai nedaug. „Juk reikia mums gyventi, — aiškino man, — išgerti, rūkyti, pasipuosti...“ Rūko nuo 10 m. amžiaus. Skundėsi, kad griežtai nubaudė, nes „nebuvo už ką“... Vienai — 2 m., kitai 2,5, o trečiai, kaip va dovei, berods 3 m. ar kiek daugiau. Jos, kaip nepilnametės, nė pusės bausmės laiko neatkalės, kriminalistus nuolat amnestuoja. Baisu tai, kad jos to savo žiaurumo nelaiko nusikaltimu, o normaliu reiškinium: „mums gyventi reikia“... Tai ateizmo vaisiai. „Jeigu Dievo nėra — viskas galima!“ Kas suskaičiuos tuos milijonus nužmogintų kalinių, kurie gyvena už spygliuotų vielų tikrą pragarą gyvenimą — sklindant baisiausio amoralumo, žiaurumo, neapykantos. Nors, teisingai sakoma, kad sovietų sąjunga yra didelis konclageris, tik režimo laipsniai nevienodi. Žmonės, iš kurių širdžių išplėšė Dievą, kas kart giliau grimsta į moralinio supuvimo liūną, blogi laikydami gėdų, o gerumo — gėdydamiesi. Tik susidūrusi su tais nelaimingaisiais supratau, koks begalinis turas yra tikėjimas Dievu ir kokia didelė už tai atsakomybė: ar padarome viską, ką galime, kitiems padėti? (Bus daugiau)

LATVIS — OPEROS MĖGĖJAS

DAILY TELEGRAPH (VI.9) išspausdino ponios Austrai Liepinš laišką, kuriame sakoma, jog Londono latvis Eduard Līcis, kovo 25 d., švęsdamas 100 metų gimtadienį, gavo Covent Garden operos teatro lankytojų draugijos garbės nario vardą. Per 30 metų jis buvo nuolatinis operos lankytojas. Tokiau laisše sakoma, kad E. Līcis paliko savo tėvynę 1944 metais, kai Raudonoji Armija okupavo kraštą. Jo šeima liko Latvijoje ir todėl negalėjo dalyvauti gimtadienio vaišėse.

PASIZADEJO NEKARIAUTI

Netoli nuo Mendozos miesto, pasienyje tarp Čilės ir Argentinos, yra pastatyta didinga Kristaus Atpirkėjo statula. Neseniai prie šios statulos susirinko gausus būrys Čilės ir Argentinos jaunimo, kuris čia iškilmingai pasižadėjo niekada nesiimti ginklo ir rankas tuo atveju, jei kada nors kiltų karinis konfliktas tarp jų kraštų. Prie statulos išklaušė šventas Mišias, kurias atnašavo du jauni kunigai — Čilietis ir argentinai, — jaunimas pasirašė pareiškimą, kuriuo įsipareigoja drauge su visais kitais Lotynų Amerikos jaunais žmonėmis kovoti už vienybę ir demokratijos apsaugojimą šiame kontinente, taip pat už teisingumo įgyvendinimą politinėje, ekonominėje ir socialinėje plotmėje. Jaunimas pareiškime pabrėžia, kad tikroji laisvė ir demokratija už kurią jie įsipareigoja kovoti, remiasi pagarba žmogau teisėm ir socialiniu teisingumu.

LAISVĖS STATULOS REMONTAS

1884 metais liepos 4-tą dieną, JAV nepriklausomybės paskelbimo proga, prancūzų tauta padovanojo milžinišką statulą, vaizduojančią moterį su knyga vienoj rankoj ir degančią fakelą antroji.

Statula, išstovėjusi kone šimtą metų prie New Yorko uosto įėjimo, milijonams atveivų pasiliko laisvės simboliu. Ne vienam iš mūsų ji įkvėpė pasitikėjimą ir džiaugsmą, kada, išvarginti karų ir stovyklinio gyvenimo, iškėlėme koją į tą aukso šalį.

Pats projektas buvo sukurtas tuo laiku žymaus skulptoriaus Frederic Auguste Bartholdi. Statulos griaučiai buvo sukonstruoti A.G. Eiffel, kuris suprojektavo ir Pratyžiaus Eiffelio bokštą. Labai buvo susikompromituota, kada neatsirado lėšų pedjestalui pastatyti. Visuomenė tam projektui buvo abejinga. Visokie vajai nedavė užtenkamai pajamų. Ir tik, kada J. Pulitzer, pats emigrantas, kreipėsi per savo laikraštį N.Y. World į skaitytojus, suplaukė penketukai ir dešimtukai viršijo 100,000 dolerių.

Statulos pedjestale yra keltuvas, kuris užkelia lankytojus į 150 pėdų aukštį. Pačios statulos viduje yra dveji spiraliniai laiptai su pailėjimais suolais. Pats fakelas yra 305 pėdų aukštyje ir 19 lėmpų duoda 13,000 žvakių stiprumą. Karūnoje yra langai, pro kuriuos vienu metu gali 25 žiūroviai grožėtis apylinkių vaizdais. Tai didžiausias ir aukščiausias skulptūros kūriny pasaulyje.

Remonto lėšų telkimui iniciatyvos emėsi Kodak kompanija. N.Y. Grand Central stotyje Kodak pagaminta milžiniška spalvota skaidrė aiškiai rodo laiko ir oro permąinų padarytą žalą. Numatyta remonto sąmata siekia 230 milijonų dolerių. Kodak deda viltis, kad darbas bus užbaigtas šimtmetinėms 1986 metų iškilinėms.

Edmundas Jakaitis

(„Draugas“)

LAISVOS IR VAKARIETISKOS LIETUVOS VIZIJA

(Atkelta iš 2 psl.)

Aišku, kad kol sovietų valdžia laikosi Maskvoje, tol ji laikysis ir visur kitur, nors nėra išskirta galimybė, kad revoliuciniai įvykiai sovietų imperijos pakraščiuose (tokie, pavyzdžiui, kaip Lenkijos 1980-81 m.m.) kaip tik ir išsaus sovietų valdžios griuvimą Maskvoje. Taigi, kovoti su sovietais reikia visuose frontuose, regionuose bei baruose, tikintis, jog kiekviena tokia kova gali atvesti prie krachso sovietų imperijos centre. Ne antagonizmas su Rusija, bet geri kaimynystės su ja santykiai yra svarbiausias laidas bei tvirtiausias pagrindas ne tik iškovoti Lietuvai nepriklausomybę, bet ir ją, iškovotą, užtikrinti apsaugoti. Tokia jau yra mūsų šakies geopolitinė padėtis, kad — ar tai mums patinka, ar ne, — didelė ir galinga Rusija visada bus mūsų kaimynė, su kurios interesais mums teks susitikti, jei norėsim, kad ir ji skaitytųsi su mumis bei mūsų interesais. Neatsisveigtų ši aplinkybė, skatinant priešišumą Rusijai, o ne jos ir mūsų bendram priešui komunizmui — yra neišvengiamas, o tam tikrose sąlygose gali tapti net pražūtinga.

Pražūtinga, pavyzdžiui, galima laikyti tokia sekančia iš antagonizmo Rusijai išvadą, kad pirmoji būtina sąlyga Lietuvai išlaisvinti yra, kaip Raita neatsargiai rašo, „pasaulinis karas, per kurį bus sutriuškinta bolševikinė imperija“ (psl. 305).

SAVAITGALIO PABIROS

ČIA UŽGIMĘ INDUSTRINĖ REVOLIUCIJA

Anglijoje yra tokia vieta, kur galima drąsiai pasakyti gimė šiuolaikinė technika, modernus pasaulis. Ir prasidėjo tai mažame miestelyje, vadinamo vardu seno geležinio tilto, kuris kerta Severno upę.

1781 metais dar niekas nebuvo regėjęs geležinio tilto. Tiltus statė tik medinius arba akmeninius. Geležis buvo per sunki medžiaga ir, kas svarbiausia, per trapi. Priedo, ji buvo nepaprastai brangi ir labai sunkiai apdorojama. Taigi, kai buvo pasiūlyta pastatyti geležinį tiltą per Severno upę, žmonės tik pasijuokė iš to. Jie sakė, kad, arba tai neįmanoma padaryti, arba, jei ir pastatys tiltą, tai pirmas potvynis jį sugriaus. Bet, deja, šis tiltas stovi ir šiandien. Tai žavingas senas statinys: be varžų, ar veržių, visos tilto dalys sujungtos tokiu būdu kaip ir eiliniai medžio statiniai. Tais laikais inžinieriai nežinojo, kokias galimybes statybai turi geležis. Žmogus naudojo geležį buitėje jau nuo seno, bet jos gamyba buvo labai brangi, geležies stoka ir brangumas varžė plačiau panaudojimą. Žaliavos geležies gamybai Anglijoje buvo apščiui, bet gryn metalo lydimas iš rūdos buvo labai brangus. Lydimui sunaudojavo didžiulius kiekius medžio anglies, — tonai metalo reikėjo iki 10 tonų medžio anglies.

17 a. pabaigoje miškų kiekis Anglijoje dėl įvairių priežasčių sumažėjo. Taigi geležis 17 šimtmečiu tapo pusiau brangiuoju metalu. Apie 1710 metais Abraham Darby, bedirbdamas savo liejykloje Coalbrookdale, netoli Ironbridge, pastebėjo, kad geležį galima išlydyti naudojant kokšą. Anglijoje turėjo daug akmenų anglies, bet visi mėginimai panaudoti gryną akmenį anglies lydimui buvo nesėkmingi. Siera ir kitos priemaišos susijungdavo su metalu lydymo krosnyje ir geležies kokybė būdavo labai menka. Kokso panaudojimas geležies lydimui išsprendė geležies gamimo problemą. Neužilgo geležies gamintojai Coalbrookdale išmoko gaminti dideliais kiekiais geros kokybės geležį ir tuo pačiu atvėrė duris industrinei revoliucijai krašte. Ši revoliucija nebuvo tokia kruvina kaip prancūzų revoliucijos, ji nebuvo ir tokia patriotiška kaip Amerikos revoliucija. Jos metu nebuvo užkariautos nei naujos teritorijos, nei nukirstos galvos karaliams ar karalienėms. Tai buvo revoliucinis perversmas žmogaus mąstyme, jo gyvenimo būde, išeinant iš to, kaip ir šis ko žmonės pradėjo gamintis sau reikiamus daiktus.

Plačiai pritaikydami geležį, inžinieriai netrukus pavertė Angliją į agrarinės šalies ir pasaulyje dominuojančią, pramoninę šalį. Sumažėjo rankų darbas, buvo atsikurta vandens malūnų varomų mašinų. Vėjo energiją išstūmė garo mašinos.

1800 metais 80 proc. visų Didžiosios Britanijos gyventojų gyveno kaime. Praėjus 50 m. pusė gyventojų jau gyveno miestuose, kurie sparčiai augo prie indus trinių centrų. D. Britanijos šachtos, liejyklos ir fabrikai pagamindavo daugiau produkcijos, negu bet kuri kita šalis pasaulyje.

1820 metais Britų inžinieriai išsprendė vieną iš svarbesnių problemų — išjudino garo lokomotyvą. Taip atsirado geležinkelis. Jau 1850 metais Anglijoje buvo 5,000 mylių ilgio geležinkelio tinklas. Prekių pervežimo greitis smarkiai išaugo. Jei anksčiau sparciausias susisiekimo greitis buvo šiuolaikiantis arklys, dabar traukiniai judėjo 30, po to 60, o dar vėliau 100 mylių per val. greičiu.

Kada John Wilkinsonas paleido geležinį laivą ant vandens netoli to paties geležinio tilto 1787 metais, stebėtojų minia į tai pažiūrėjo labai skeptiškai, laukdama, kad geležinis sunkus laivas tuoj nuskęs. Bet jis

Nemanau, kad Lietuvoje šiuo metu rastu bent vieną žmogų, kuris sveikintų naują pasaulinį karą ir matytį jame tinkamą būdą Lietuvos laisvei atstatyti. Ir tokia Lietuvos žmonių pozicija yra visiškai logiška. Šiaip ar taip, bet net ir atšiauriose okupacijos sąlygose, lietuvių tauta sugebėjo ne tik išlaikyti savo egzistenciją, bet ir ją sustvirtinti, sukonsoliduoti. Šiandien tik tiesioginis fizinis tautos išnaikinimas — genocidas — gali šią padėtį pakeisti. Tikimybė, kad Sovietų valdžia staiga imtųsi vykdyti tokią genocido politiką yra minimali, jei ne nulinė. Ogi branduolinis karas visiškai realiai gali lietuvių tautą fiziškai sunaikinti ar bent taip ją nuaniokoti, kad jai vėl atgimti bus beveik neįmanoma. Taigi, todėl mes ir esame prieš karą, neigiami jo laisvanciją msiąją. Antra vertus, mes tvirtai tikime, kad sovietų imperija subyrės ir be jokio karo, iš vidaus, — kaip subyra visos dirbtinės politinės sistemos, neturindios šaknų tautose, kuriose jos bando įsiviešpatauti ir todėl mes rišame savo laisvės viltis išmintinai su tuo įvykiu, kuris neturėtų jau būti už kalną.

Po „Raičių agavų“ Raila jau išleido dar vieną naują knygą — „Kitokos Lietuvos ilgesys“. Esu išsitikinęs, kad mudviejų „kitokios Lietuvos ilgesys“ yra visiškai vienodas. Tačiau taip pat esu tikras, kad tik išvengus pasaulinio karo ir puoselėjant gerus santykius su rusų tauta mums pavyks susilaukti kitokios Lietuvos, kurios taip ilgimės turbūt ne tik mudu su Raila, bet ir visa lietuvių tauta.

nenusikendo. Šis mažas laivelis padarė pra džiū susisiekimui jūra didžiuliais garlaiviais, kurie savo ruožtu išsukė užjūrio prekybos revoliuciją. 19-to šimtmečio pabaigoje iš šėsių prekybinių laivų pasaulyje penki buvo pagaminti Anglijoje.

Kitos šalys taip pat pasekė Anglijos pavyzdžiui. Pirmoji buvo Belgija, po to sekė Prancūzija, bet nei viena iš jų negalėjo pralenkti Anglijos.

Tačiau darbininkų išnaudojimas, jų skurdį padėjęs buvo siaubinga, o darbo diena trukdavo po 12 val. Valtiečių gyvenimas išrodė romantiškas tik Turnerio ir Consteblo tapyboje, o iš tikrųjų tai buvo skurdus gyvenimas lūšnose. Valtiečiai buvo beraščiai, pasmerkti skurui visą gyvenimą. Daugelis emigravo į užjūrio kolonijas, kiti prisijungdavo prie darbininkų klases miestuose.

1851 metais Londono Hyde Parke surengta Didžioji Pramonės Prekybos paroda. Tam tikslui buvo pastatytas didžiulis geležinis paviljonas, vadinamas „Kristo lo rūmais“. Atidarymo dieną karalienė Viktorija pavadino „pačia laimingiausia diena jos gyvenime“. Tiek buvo sudėta vilčių į D. Britanijos inžinierius ir pramonę, kuri turėjo sunaikinti skurdį ir neprieteklių, sukurti naują erą — žinių ir išminties. O kaip apsiriko! Praėjus šimtui metų D. Britanija prarado savo pirmąją vietą pasaulio pramonėje. Šiandien visas industrinis pirmavimas pasaulyje beliko tik kaip prisiminimai, kaip sapnas...

Ivanas atvyko į rojų.

Sv. Petras supažindino jį su dangiška tvarka ir pasakė:

— Buvai geras žmogus Žemėje. Dabar gali laisvai gyventi rojuje, visur vaikščioti ir džiaugtis laime per amžius. Tačiau neieik toliau už anų mėlynų debesėlių, nes ten skirta vėta tik tiems, kurie pasižymėjo ypaci dideliais nuopelnais.

— Aš ir esu vienas iš tokių, — pasigyrė Ivanas.

— O ką gi tu nuveikei?

— Prie Kremliaus vartų raginau žmones nuversti komunistų valdžią!

— Negali būti! Kada tai darei?

— Prieš dvi minutes...

Ruskelis pirmą kartą savo gyvenime atvažiavo į Vilnių ir išėjo Vaitėlio gatvės. Susistabdo praeivį ir klausia:

— Kur čia ta jūsų kiniečių gatvė?

— Kokių kiniečių? — stebisi žmogus.

— Vai-čai-čio... — dėsto jam atvykėlis.

XV-oji VINCO KRĖVĖS

LITERATORINĖ PREMIJA

Jau penkioliktą kartą Lietuvių Akademijos sambūris Montrealyje paskirs VINCO KRĖVĖS LITERATORINĖ PREMIJĄ už grožinės lietuvių literatūros kūrinių, išleistą 1982-1983 metais išleivioje. Iki šiol šią premiją yra laimėję sekančios mūsų rašytojai: Jonas AISTIS, Jonas MEKAS, Algimantas MACKUS, Kostas OSTRAUSKAS, Vincas RAMONAS, Marius KATILISKIS, Antanas VAIČIULAITIS, Liūnė SUTEMA, Kazimieras BARENAS, Juozas KRALIKAUSKAS, Eduardas CINZAS, Tomas VENCLOVA, Henrikas NAGYS ir vėl Eduardas CINZAS.

Leidyklos arba patys autoriai prašomi atsiųsti bent po vieną egzempliorių 1982-1983 metais išleisto knygos šiuo adresu: H. Nagys, 700-B Champagne Ave., MONTREAL-OUTREMONT, Quebec, CANADA. H2V 3P8.

Neatsiustos knygos nebus svarstomos.

Kiti rašo

Prancėsimas iš Švedijos

GRIEŽTI LAIKRAŠČIO ŽODŽIAI

Švedijos vyriausybė 1940 m. vasarą pri pažino trijų Baltijos valstybių prijungimą prie Sov. Sąjungos, įsakymą perduoti jai paviršintinių raktus. Po karo, išduoda ma pusantro šimto baltiečių karių, pripažinimo politiką dar kartą patvirtino. Vis dėlto didelė dalis švedų iki šiandien griežtai smerkia sovietinį smurtą rytinėje Baltijos pusėje. Tai patvirtina švedų liberalinės linkmės dienraščio „Gefle Dagblad“ redakcinis straipsnis, išspausdintas vasario 2 d. Jame rašoma:

„Trys Švedijos kaimyninės valstybės — Estija, Latvija ir Lietuva jau ilgą laiką kenčia rusų okupaciją. Grasi komunistinė chunta Maskvoje engia šimtų milijonų žmonių įvairiose kraštuose. Kultūringose Rytų Europos šalyse mindžiojamos ir neigiamos pagrindinės žmogaus teisės. Ir tik tai todėl, kad pasenusių Kremliaus valdo, vų klika mėgina valdyti pagal Markso ir Lenino mokymus.

Turime skirti ypatingą dėmesį Baltijos tautoms. Dažnėja prianešimai apie persekiojimus ir groteskinius teismus. Šios tautos — mūsų artimos kaimynės. Kai jos buvo laisvos, Švedija palaikė su jomis glaudžius santykius. Tūkstančiai baltiečių pabėgėlių ir jų vaikų šiandien yra Švedijos piliečiai.

Švedija turi kuo veikliausiai tautų teisės ir žmoniškumo vardu reikalauti laisvės šioms tautoms. Tautinės laisvės ir laisvų demokratinių rinkimų. Anuometinė Švedijos vyriausybė padarė didelę klaidą, pirmoji po hitlerinės Vokietijos pripažindama sovietinę Baltijos valstybių okupaciją. Dabar jau nebėra nė vieno tų švedų politikų, padariusių minėtą klaidą. Šiandieniniai politikai laisvi kitaip nuspręsti. Reikalauji laisvės baltiečiams tuo pačiu pagrindu, kaip ir visais kitais atvejais, kai Švedija Jungtinėse Tautose ar ki

tais būdais užtaria mažas tautas prieš didžiasias galybes, laikydamosi visų tautų apsisprendimo teisės principo.

Kokie tipai valdo Kremliuje, parodo Gromyka, kuris neseniai lankėsi Stockholme ir kalbėjosi su Palme. Vos Gromyka grįžo į savo smurtinio režimo koridorius, niekingais kaltinimais buvo apdrabstytas mūsų šalyje gerbiamas socialdemokratas. TASSas apšmetė 84-rių metų Bruną Kalninį, latvių socialdemokratų vadovą Švedijoje ir socialistų internacionalo garbės pirmininką. Kalninis šiandien yra vienintelis gyvas valstybininkas iš tų, kurie 1918 m. paskelbė Latvijos nepriklausomybę. Jis buvo kalintas rusų ir vokiečių. Visa savo būtybė ir visais savo darbais Brunas Kalninis stovi už demokratiją ir teisingumą. Švedija neturi jokio pagrindo tylėti, kai diktatūriniai kraugeriai puola Kalninį.

Atsakykime: Gromyka nemandagiai išnaudojo švedų vašingumą — sugrįžęs ne sukludė nešvaraus puolimo prieš gerą žmogų, kuris tapo švedijos piliečiu dėl to, kad bolševikai išprievartavo jo kilmės kraštą. Jų psichologinis karas, kaip povandeninių laivų įsibrovimai ir šnipinėjimas šiaurės valstybėse, neturi įbauginti mus tylėti. Ar švedų socialdemokratai turės pakankamai drąsos vienbalsiai ginti savo vienmintį Kalninį ir pasakyti Gromykai ir kitiems Kremliaus pakvaišėliams, kad čia, savo krašte, mes aukštai vertinam tiesą ir demokratiją? Švedai viliasi, kad Baltijos tautos veikia atgaus savo laisvę. Rusai, palikite Pabaltiję! Jums nėra ten ko veikti“.

Savo griežtu tonu šis straipsnis nėra būdingas nei švedų spaudai, nei juo labiau vyriausybei, tačiau neabejotinai atspindi plačių visuomenės sluoksnių nuotaikas, kurios buvo ir yra palankios Baltijos tautų laisvės siekimams.

A. Lembergas

(„Tėviškės žiburiai“, kovo 22 d.)

EUROPOS LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain
by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post
Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga
ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams 16 svarų,
pusių metų 8 sv. Užsienyje 17 sv. Į užsie-
nį „E.L.“ yra siunčiamas oro paštu.

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 5.00
sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai
brangiau.

Už laikraštį kieno nors spausdinamų
jų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redak-
cija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taisto ir trumpina
savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto
dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia auto-
rijų, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nu-
omonę.

Kronika

KAS—KADA—KUR

DBL Bendrijos suvažiavimas — gegu-
žės 19 d., Zidinyje, Nottinghamame.
Šv. Kazimiero suvakietis pamaldos — ge-
gužės 20 d., 14 val., Nottinghamo katedro-
je.

Kardinolas J. B. Hume ir vysk. A. Dek-
snys lankys Lietuvos bažnyčią Londone —
gegužės 13 d., 11 val.

Vyskupas A. Deksnys Lietuvos Sodyboje
atnašaus šv. Mišias ir pasakys pamokslą —
gegužės 27 d.

Išvyka į Liet. Sodybą — gegužės 27 d.
Rengia Londono lietuvių parapiją.

Išvyka į pajūrį — Brightoną — birželio
30 d. Rengia Londono Liet. Sporto ir So-
cialinis klubas.

Birželio trėminių minėjimo pamaldos
Londone — birželio 16 d., 4 val. p.p., St.
Martin in the Fields, Trafalgar Square.

35-ji Skautų Stovykla — liepos 28 —
rugpjūčio 5 d.d., Lietuvių Sodyboje.

Liet. Studijų Savaitė — liepos 29 —
rugpjūčio 5 d.d., Augsburg, V. Vokietija.

AUKOS SPAUDAI

11 svarų — J. Blidžiūsis.
Po 6 sv.: S. Štarka, A. Mameniškis. Alf.
Jaloveckas, Br. Kupstys ir P. Matulevi-
čius.

5 sv. — J. Levinskas.
Po 4 sv.: N. Puodžiūkaitė-Pilcher, Eug.
Žukas ir J. Varskevičius.

2 sv. 50 p. — V. Olensevičius.
Po 2 sv.: J. Zokas, M. Raulinaitienė, G.
Brazaitis ir A. Galbuogienė.

Po 1 sv.: D. Lauraitienė, A. Andriūšai-
tis, P. Popka, M. Gelvinauskienė, E. Sil-
nickienė, A. Terevičius, A. Pačauskas,
Ant. Jaloveckas, S. Lauruvėnas, M. Vigels
kis, A. Jakimavičius, J. Zalus, A. Traška,
J. Šiaukia, J. Grablys, P. Zdanavičius, V.
Puidokienė ir B. Vaškešis.

AUKOS

Vasario 16 Gimnazijai p. Lingaudienė
paaukojo 101 sv.

Lituanistikos Katedrai: Birminghamo sky-
rius — 35 sv. ir Gloucesterio skyrius —
15 sv.

Centro valdyba širdingai dėkoja.

Londonas

DIDŽ. SAVAITĖS PAMALDOS
LONDONO LIETUVIŲ BAZNYČIOJE

Did. Ketvirtadienį, bal. 19 d. — pamal-
dos vakare 8 val.

Did. Penktadienį, bal. 20 d. — 3 val.

Did. Šeštadienį, bal. 21 d. — 8 val. vak.

Velykų rytą prisikėlimo pamaldos su
procesija prasidės 8 val. Suma — 11 val.

Velykų pirmadienį, bal. 23 d. — šv. Jurgio
Lietuvos Globėjo šventėje, šv. Mišios
bus 11 val.

Did. Ketvirtadienį ir Penktadienį daly-
vaus kun. A. Geryba, klausys išpažinčių
ir sakys pamokslus.

MIRĖ B. KLORYS

Balandžio 5 d. Londone mirė Balys
Klorys, gim. 1907 m. gruodžio 1 d., Pane-
vėžio apsk.

Palaidotas balandžio 13 d. St. Patrick
kapinėse, Leytonstone.

LONDONO PIRMOJO SKYRIAUS
SUSIRINKIMAS

DBLS Londono Pirmojo skyriaus meti-
nis susirinkimas įvyks gegužės mėn. 5 d.
6 v.v., Londono Lietuvių Bažnyčios sve-
tainėje.

Bus renkama nauja valdyba, aptariami
numatyti skyriaus renginiai 1984 metuo-
se ir svarstomi kiti skyriaus veiklos pla-
nai.

Valdyba

Derby

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės mėn. 5 d. DBLS Derby Skyrius
rengia

Motinos Dienos minėjimą.

Minėjimas įvyks 6.30 val. vak. Ukrainie-
čių klubo patalpose, 27 Charnwood St.
Derby.

Meninėje programos dalyje pasirodys
jau gerai žinomas „Tėviškėlės“ būrelis,
suaukusiuji dainos mėgėjų grupę ir kitus.

Visus vietas, apylinkes ir iš tolimesnių
vietovių tautiečius ir svečius maloniai
kviečiame atsilankyti: pagerbsime mamų-
tes ir pasilinksminsime.

Skyriaus valdyba

PASISKIRSTYMAS PAREIGOM

Posėdyje, įvykusiame balandžio 15 d.,
DBLS Centro valdyba pasiskirstė parei-
gom šitaip: pirmininkas — J. Alkis, I
vicepir. — V. Dargis, II vicepir. —
E. Šova, sekr. — A. Vilčinskis, išdininkas
— S. Nenortas, narys visuomeniniams rei-
kalams — B. Butrimas, narys — K. Ta-
mošiūnas.

LNB Centro valdyba: pirmininkas — V.
Dargis, vicepir. — J. Alkis, sekr. — A.
Vilčinskis, finansų direktorius — S. Ne-
nortas, Sodybos direktorius — B. Butri-
mas, nariai — E. Šova ir K. Tamošiūnas.

STRAIPSNIŲ APIE LNB XXXIII
METINĮ SUSIRINKIMĄ PAPILDYMAS

Apyskaita ir direktorių pranešimas bu-
vo priimtas 31 balsu, prieš — 0, susilaikė
— 1.

Nottinghamas

NAUJA NOTTINGHAMO SKYRIAUS
VALDYBA

Kovo 24 d., įvykęs skyriaus metinis na-
rių susirinkimas, kuriame buvo išrinkta
nauja valdyba ir revizijos komisija.

Skyriaus valdyba pasiskirstė pareigo-
mis: Pirm. — K. Bivainis, vicepir. — B.
Ciganskas, sekr. — N. Vainoriūtė, kasin.

— J. Šukaitis, reikalų vedėjas — J. Kičas.
Kandidatais liko: G. Kučinskienė ir V.
Montvilaitė. Revizijos Komisijon įeina: E.
Vainorienė, F. Damaševičienė, P. Grokai-
kas.

Skyriaus sekretorė

Ketteringas

MIRĖ JURGIS MILIAUSKAS

Po kelių dienų rastas miręs savo bute
Jurgis Miliauskas, 49 m. Jis buvo gimęs
Škotijoje. Ilgesnį laiką gyveno Corby, o
prieš kelis metus atsikėlė į Ketteringą.
Buvo nevedęs, ilgesnį laiką sirgo. Nepri-
klausė lietuviškos organizacijos, bet ne-
sišalino nuo lietuvių. Sudegintas Ketterin-
go krematoriume.

J. Liobė

PAMALDOS

Manchester — Velykų I dieną, 12.30 val.

Bolton — Velykų II dieną, 11 val., St.
Patrick's bažn.

Leeds — bal. 29 d., 12.30 val., Holy Ro-
sary bažn., Chapeltown Rd.

Nottingham — Didžiosios Savaitės vi-
sos apeigos.

Zidinyje: Verbose 11.15 val., Did. Ket-
virtadienį, 19 val., Did. Penktadienį 15 val.,
Did. Šeštadienį 20 val., Velykų I d. Prisi-
kėlimas 11.15 val.

Wolverhamptone — Velykų I d., 17 val.,
šv. Petre-Pauliujė, North St.

Birmingham — Velykų II d., 11 val.,
19 Park Rd., Moseley. Po pamaldų bus

kazimierinių iškilmų Romoje ir kiti švie-
sos vaizdai, garsai, kazimierinė raštija.

Nottingham — bal. 29 d. 11.15 val.

Leicester — bal. 29 d., 14 val., švč.
Širdyje, Mere Rd.

KAS PADES?

Vasario 16 Gimnazijai, Lambertheim-
Huettenfeld, Vokietijoje, būtina reikia tūn
kamo pianino. Gimnazijos salėje nuo seno
stovi senas pianinas, kurio negalima su-
derinti. Prieš porą metų tenai po koncerto
prof. dr. Raminta Lampsatis-Kollars iš
Hamburgo pasakė: „Tokių pianinų dau-
giau neskambinsiu!“

Pianinas gimnazijai reikalingas ne tik
koncertus rengiant, bet ir muzikos pamo-
koms praveisti — mokytojui ir mokiniams.

Tinkamas pianinas nėra pigus. Naudo-
tas šiandien kainuoja mažiausia apie 3500
DM, o naujas — nuo 4000 iki 17,000 DM.

Sunku tikėtis, kad vienas žmogus-gerada-
ris sutiktų tokią sumą paaukoti. Todėl
kreipiamės į gerasiūdus ir lietuvišką kul-
tūrą mylinčius asmenis su prašymu: ma-
lonėkite gimnazijai padėti tinkamą pia-
niną įsigyti. Direktorius adresas:

Andrius Šmitas, Litauisches Gymnasium,
D-6840 Lambertheim 4-Huettenfeld.

Pagalbos prašo: Gimnazijos direkto-
rius A. Šmitas, muzikos mokytojas Arv.
Paltinas ir kun. K. Senkus, L.K. Draugi-
jos atstovai.

Kun. K. Senkus

Vokietijos LB Tarybos suvažiavimas

Išrinkta nauja Vokietijos LB vadovybė.
Aptarta ateinančių metų veikla. Prade-
damos statyti naujas berniukų bendrabu-
tis Vasario 16 gimnazijai.

Š.m. kovo 17 d. Romuvoje posėdžiavo
Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Tary-
ba. Tai aukščiausias tarimasis VLB or-
ganas. Dalyvavo sekantys 1983 trims me-
tams išrinkti Tarybos nariai: V. Bartuse-
vičius, tėv. A. Bernatonis, OFM Cap., M.
Buišys, A. Grininė, K. Ivinskis, dr. V.
Lėnertas, A. Lipšys, J. Lukošius, dr. J.
Norkaitis, J. Sabas, A. Šmitas, M. Šmitienė
ir K.J. Valiūnas (trūko V.J. Damijonaičio
ir Ž. Grodbergienės).

VLB Taryba išrinko naują VLB Valdy-
bą, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pir-
mininkas — Juozas Sabas iš Spechbacho,
vicepirmininkas — Vincas Bartusevičius
iš Wittlich, sekretorė — Marija Šmitienė
iš Huettenfeldo, išdininkas — Arminas
Lipšys iš Pfungstado tr narė — Živilė
Grodbergienė iš Romuvos.

Išrinkti ir kiti bendruomenės organai —
Tarybos prezidiumas: tėv. A. Bernatonis
(pir.), J.K. Valiūnas (vicepir.) ir J. Lu-
košius (sekr.). Kontrolės komisija: E.
Liucienė, R. Tendzegolskis ir J. Vitkus.
Garbės teismas: teis. J. Lukošius (pir.),
inž. J.K. Valiūnas (vicepir.), ir dr. V.
Lėnertas (narys).

Suvažiavimo metu pranešimus padarė:
VLB valdyba (A. Lipšys), Valdybos iš-
dininkas (V. Bartusevičius), Kontrolės ko-
misija (pir. R. Tendzegolskis), Garbės

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS

Šių metų balandžio 8 d. Bad Woerisho-
fene šv. Ulricho parapijos klebonas kun.
Antanas Bunga su Vakarų Europos lietu-
vių vyskupu suruošė savo parapijoje šv.
Kazimiero minėjimą.

Sventė buvo pradėta iškilmingomis pon-
tifikalinėmis mišiomis, kurias laikė Augs-
burgo vyskupijos ordinaras vysk. Josef
Stimpfle, koncelebruojant vysk. dr. Anta-
nui Deksnui, prelatams L. Tulabai ir P.
Jatuliui, Prancūzijos lietuvių sielovados
direktoriui J. Petrošui, klebonams A.
Bungai ir K. Senkui ir visi elie lietuvių
kunigų. Mišių metu parapijos choras gie-
dojo W.A. Mozart „Missa in D“ ir tris lie-
tuviškas giesmes.

Pilnoje bažnyčioje buvo ir virš 40 lie-
tuvių-ateitinių, turėjusių savo suvažiav-
imų ir Memmingeno apylinkės grupę,
kurie taip pat sugiedojo 3 lietuviškas gies-
mes.

Savo pamoksle Augsburgio vyskupas
Stimpfle kalbėjo apie šv. Kazimiero dory-
bes ir pastatė jį pavyzdžiui tiek kiekvie-
nam krikščioniui, tiek ypatingai jaunimui.
Taip pat jis pabrėžė visos katalikų bažny-
čios vieningumą tikėjime ir išreiškė soli-
darumą Lietuvos ir visai kėnčiančiai Baž-
nyčiai. Pamokslą baigė Sibiro lietuvių
malda ir šv. Kazimierą.

Po šv. Mišių parapijos salėje susirinko
apie 200 kvietusių svečių iškilmingiems pie-
tums. Prieš pradėdami pietus, parapijos
choras sudainavo 3 lietuviškas liaudies
dainas ir sugiedojo giesmę „Šv. Kazimie-
rai“. Apie šventojo Kazimiero gyvenimą
bei jo reikšmę lietuvių tautai kalbėjo Vin-
cas Bartusevičius iš Wittlich.

Po to, vysk. J. Stimpfle pašventino šv.
Kazimiero paveikslą, kurį kun. A. Bunga
padovanojo šv. Ulricho parapijai ir kuris
bus pakabintas šios parapijos bažnyčios
šv. Kazimiero koplyčioje.

Toliau sekė sveikinimo žodžiai, jų tarpe
Bad Woerishofene miesto burmistras, pa-
rapijos tarybos pirmininko, gretimų mies-
telių atstovų. Savo, tarpais jūmorio pilnais
žodžiais, kalbėtojai bandė įeikoti panašu-
mų tarp lietuvių ir bavarų tautų bei per-
duoti jų atrastus šv. Kazimiero ar jo
giminės pėdsakus savo apylinkėje. Atro-
do, atidžiau patyrinėjus, tokių pėdsakų bū-
ty galima rasti gana daug.

Europos lietuvių vyskupas dr. Antanas
Deksnys padėkojo visiems prisidėjusiems
prie šios šventės paruošimo. Ypatinę pa-
dėką reikšė ordinarui vysk. J. Stimpfle
— jam įteikė seną šv. Kazimiero paveik-
slą ir naujai nukaldintą šv. Kazimiero me-
dalį. Po medalių taip pat įteikė klebonui
kun. Antanui Bungai ir parapijos choro
vedėjui.

Po vaišių, iškilnės baigėsi vysk. Stimp-
fle žodžiu ir abiejų vyskupų palaiminimu.

ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Sventės proga, Vokietijos ateitinių
valdyba (kurios nariu yra ir kun. A. Bun-
ga) ir Bad Woerishofeną sukvietė Vokietijos
ateitinių. Šeštadienį, balandžio 7 d.,
bendriems pietums jų susirinko virš 30,
jų tarpe 11 moksleivių ateitinių iš Va-
sario 16 gimnazijos.

Suvažiavimą 15 val. atidarė valdybos
narys dr. Jonas Norkaitis, pasveikino su-
važiavusius ir pristatė paskaitininką dr.
Kęstutį Girnį iš Miuncheno, kuris kalbė-
jo tema: „Branduolinių ginklų ir krikščio-
nio dorovė“. Paskaitininkas išryškino
įtampą tarp N. Testamento reikalavimo
nenaudoti jėgą ir valstybės reikalavimo
ginti savo kraštą, pristatė katalikų bažny-
čios pažiūras ir karą ir jo pateisinimo ap-
linkybes, kaip jos laiko bėgmeje vystėsi
ir bandė apibrėžti šiuolaikinį bažnyčios
nusistatymą ypatingai branduolinių gink-
lų karo grėsmės akivaizdoje.

Po paskaitos vyskusiųse gyvyse disku-
sijose buvo ryškinti kai kurie problemos

teismas (pir. teis. J. Lukošius), Tary-
bos rinkimų komisija (pir. J. Vitkus),
Tarybos atstovai PLB seime (M. Šmitie-
nė), Vasario 16 gimnazija (dir. A. Šmitas)
ir VL Jaunimo sąjunga (pir. R. Slavi-
kas).

VLB Valdyba patiekė 1983 gruodžio 31
d. aktyvo ir pasyvo balansą DM 1.180.
299, 72 sumoje ir 1983 metų pajamų bei iš-
laidų apyskaitą DM 56.666, 75 sumoje.
Kontrolės komisijai radus atskaitomybę
be priekaištų, balansas ir atskaitymas
Tarybos buvo patvirtinti ir senoji valdyba
atleista iš pareigų.

VLB Taryba priėmė 1984 metų sąmatą
DM 65.970,00 sumoje ir nutarė, reikalui
esant, užtraukti DM 3.000.000 hipoteką
ant turimo sklypo. Mat, pramatyta 16
metų rudenį pradėti statyti Vasario 16
gimnazijai naują berniukų bendrabutį.
Taip pat, jau šių metų pavasarį bus pra-
dėta remontuoti senoji pilis — uždėtas
naujas stogas. Pastatius bendrabutį, pilis
galės būti naudojama lietuvių bendruo-
menės kultūriniais reikalamis.

Diskutuojant ateities veiklą buvo ilgiau
sustota prie Vasario 16 gimnazijos pro-
blemų — naujas bendrabutis galės pri-
glausti didesnę mokinių skaičių: aptarta
aplinkyti veikla ir kartkartėmis išskylan-
tys nesusipratimai tarp narių, statuto
keičimo reikalingumas ir galimybės; ap-
svarstytos politinės veiklos galimybės —
jos Vokietijoje kiek apleistos ir ieškota
būdų geriau informuoti vokiečių visuome-
nė apie Lietuvos reikalus.

aspektai ir bandyta dorovės dėsnius tai-
kyti konkrečiomis situacijomis.

Po vakarienės šv. Mišias laikė Vakarų
Europos lietuvių vyskupas dr. Antanas
Deksnys, koncelebruojant prel. L. Tula-
bai ir kunigams A. Bungai, J. Petrošui, V.
Sarkai ir tėv. A. Bernatonui, OFM Cap.

Šv. Mišių metu keturi moksleiviai atei-
tininkai, Laima Sruogienė iš JAV, Vir-
ginijus Juocys iš Vokietijos, Markus Lip-
as iš Brazilijos ir Darius Sužiedėlis iš
JAV, davė ateitininko žodį. Juostelės už-
dėjo dr. Jonas Norkaitis, o ženkliukus
prisegė Vincas Natkevičius. Vysk. dr. A.
Deksnys savo pamoksle išryškino ateitinin-
ko pareigas Bažnyčiai ir Tėvynei ir pa-
linkėjo pasižadėjusiems tapti aktyviais at-
eitininkų šeimos nariais.

Po pamaldų klebonijoje buvo tęsiama
šventės programa, kuriai vadovavo Vokie-
tijos ateitininkų pirmininkė Marija Šmitie-
nė. Ji sveikino davusius pasižadėjimą,
o valdybos išdininkė P. Ivinskienė įteikė
dovanas — knygas: Ateitininkų vadovą ir
Kražiai. Sveikinimo žodžius tarė prel. dr.
L. Tulaba iš Romos, Vincas Natkevičius
iš Viernheimio ir Studentų ateitininkų su-
jungos pirmininkas Pėmkus iš JAV, ku-
ris perdavė ir Ateitininkų federacijos val-
dybos sveikinimus.

Paskaitą „Šv. Kazimieras — Lietuvos
Globėjas 1458-1484-1984“ skaitė Vincas
Bartusevičius. Jis palietė kai kurias pro-
blemas susijusias su šv. Kazimiero asmeniu
ir jo kultu, trumpai pristatė jo pagrindi-
nius biografijos bruožus ir išskėlė šv. Kazi-
miero reikšmę dviejose plotmėse: priva-
čioje — asmeninėje ir bendroje — visuo-
meninėje.

Sventę užbaigė Vasario 16 gimnazijos
moksleivių ir mokytojų ateitininkų
programėlė su deklamacijomis (mkt. Dai-
va Markelytė), montažu, dainomis, instru-
mentų muzika ir vaidinimėliu (Ostrausko,
Lozorius).

Ateitininkai išreiškė savo padėką kle-
bonui kun. Antanui Bungai, kuris su lie-
tuvišku vaišingumu ir nuoširdumu be pi-
niginio atlyginimo priėmė ir globojo su-
važiavimo dalyvius.

VISUOMENININKO PREMIJOS

ĮTEIKIMAS

1983 metų Pasaulio Lietuvių Katalikų
Bendrijos visuomenininko premija buvo
paskaita Miunchene gyvenančiam dr. Kaje
tonui J. Čeginskui. Ateitininkų suvažiavi-
mo metu, premija jam buvo įteikta.

Tėv. Alfonsas Bernatonis, OFM Cap.
pagrindė, kodėl premijos skyrimo komi-
sija parinko kaip tik dr. K.J. Čeginską.
Jis jau dešimtmečius tyliai bet pastoviai
ir sėkmingai reiškiasi įvairiose lietuviško
gyvenimo srityse: politinėje, mokslinėje-
kultūrinėje ir visuomeninėje. Jis moksli-
nių straipsnių autorius ir nepašalinantis
paskaitininkas; — žurnalistas, gausiai ra-
šąs spaudoje aktualiasias klausimais ir
jau eilė metų Laisvės radijo lietuvių sky-
riaus vedėjas; — vienas iš Lietuvių kultū-
ros instituto steigėjų ir įvairių organizaci-
jų narys ar vadovas. Tėv. Bernatonis tei-
gė, kad dr. K.J. Čeginskas savo pastovia
šakota lietuviška veikla ir savo teigiamu,
skatinančiu nusistatymu, galėtų būti pa-
vyzdys kaip tik ir jaunimui.

Dr. K.J. Čeginskas savo žodyje dėkojo
už premijos paskyrimą ir savo rožutu
manė, kad jaunimui pavyzdžiui gal geriau
galėtų būti šios premijos mectenasas, kun.
dr. J. Prunskis, kuris šalia savo kungo
pareigų, reiškiasi ir kaip žurnalistas-re-
daktorius, knygų autorius ir įvairių pre-
mių mectenasas.

Dr. K.J. Čeginskas gautą 500 dol. pre-
mią savo rožutu padalino taip: 300 dol.
skyrė Lietuvių kultūros institutui ir 200
dol. Vasario 16 gimnazijai.

KUNIGŲ REKOLEKCIJOS

Balandžio pirmąją savaitę Bad Woeris
hofene šv. Ulricho parapijos patalpose ir
klebonijoje vyko lietuvių kunigų rekolek-
cijos, kurias pravedė prel. dr. Ladas Tu-
laba iš Romos. Dalyvavo 12 lietuvių kuni-
gų.

DR. A. GERUTIS BONNOJE

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos narys
Dr. Albertas Gerutis kovo 13-16 dienomis
išbuvo Bonnoje. Jis turėjo pasitarimu-
mus su Estijos dipl. tarnybos įgaliotiniu
V. Vokietijoje adv. E. Reisenbergu ir Lat-
vijos dipl. įgaliotiniu magistru